

3-3-23

དེ་ནས་ཡང་དྲང་སྲོང་ཡིད་ལས་སྐྱེས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་ཞུས་སོ། །ཀྱེ་དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལགས། །རིམས་
ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གང་ལས་བྱུང་། །དེ་ལོ་རྒྱ་མཚན་ཅི་ལས་མིང་དུ་བཏགས། །རིམས་ལ་དབྱེ་བའི་ནད་རིགས་དུ་ཞིག་
མཆིས། །མངོན་ཚུལ་མི་འགྱུར་རྟགས་ནི་རི་ལྷར་འོང་། །དེ་ལ་བཙུག་ཐབས་རྣམ་པ་དུ་ཡིས་བཙུག་། །འཚོ་མཚན་སྤྲོད་པའི་
རྒྱལ་པོས་བཤད་དུ་གསོལ། །

Then again Sage *Yid les sKyes* (Yidlay Kye) made this request, “O Great Sage *Rig pa'i shes* (Rigpai Yeshi), what are the causes and conditions that give rise to *rims*? What is the nature of the disorder and why is it called *rims* (contagious disorder)? How many types of *rims* are there? What are the typical signs and symptoms? How many different types of treatment methods are applied for this condition? May the healer, the King of Physicians, please explain.”

ཞེས་ཞུས་པ་ལས། དྲང་སྲོང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་སོ། །ཀྱེ་དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་ཡིད་ལས་སྐྱེས། །

Having been thus requested, Sage *Rig pa'i shes* (Rigpai Yeshi), replied with these words, “O Great Sage *Yid les sKyes* (Yidlay Kye)

རིམས་ཞེས་བྱ་བའི་ནད་འབྱུང་རྒྱ་རྒྱུན་ནི། །ལྷ་བརྒྱ་དུས་ཀྱི་ཐ་མར་གྱུར་ཅ་ན། །མི་རྣམས་འདོད་པའི་དབང་གིས་ལོག་
པར་སློང་། །སྤྲུགས་པ་རྣམས་ནི་དོ་རྗེའི་ནང་དམེ་དར། །དགེ་འདུན་བཙུན་པ་རྣམས་ནི་སྤྲོ་འཇུག་བྱེད། །སྤྲོ་སྤྲོགས་བན་
བོན་རྣམས་ནི་ཐོར་ཁ་འཕེན། །སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་མནན་འཐབ་ཤན་དམར་བྱེད། །དེ་དུས་མ་མོ་མཁའ་འགོ་ཀུན་འཇུགས་
ཏེ། །ནད་ཀྱི་ཁ་རྒྱུ་སྤྲོད་དུ་ཆགས་པ་ལས། །བལ་ནད་རྒྱ་གཟེར་གལ་སྤྱོད་འབྱུང་ནག་འབྱུང་། །

The cause and conditions of *rims* are as follows: When the final five hundred years of the degenerating era approach, humans engage in non-virtuous acts out of greed; tantric practioners is harming each other; monks and nuns in communal discord; heretics, monks, and practitioners of the Bon religion in cursing each other; and laymen in breaking sworn oaths, contaminating the hearth, and butchering. These acts cause a disturbance in celestial beings such as *ma mo* and *mkha'i*, who exhale disease, which condenses into clouds and causes various *rims* (contagious disorders) like *bal nad*, dysentery, *gag*, *lhog pa* and *'brum bu*.

གཞན་ཡང་དུས་བཞིའི་འབྱུང་བ་དམན་ལྷག་ལོག་ །དྲག་ཤུལ་དེ་དུགས་ཁོ་འཇིགས་སྤྲོད་པ་འདོད། །ཁ་ཟས་མ་སྤྲོམས་པ་
ཡིས་རིམས་སུ་འགྱུར། །

Other causes and conditions responsible for causing *rims* include inadequate, excessive and adverse elementary natures of the four seasons, strenuous activities, air-borne disorders, harboring anger, fear, grief, and strong attachment, and improper diet.

རྒྱ་རྒྱུན་དེ་ཡིས་མཁྱིམ་པའི་མེ་དྲོད་བསྐྱེད། །

These causes and conditions aggravate the heat of **mkhris pa** fire.

རླུང་ལ་བབས་ནས་བད་ཀན་མཁྲིས་པ་རྒྱུ་། །འཇུག་སྒོ་བྱུག་ཏུ་རིམ་པས་འཇུག་བའམ། །དྲིས་པོག་ཡམས་སུ་རིམས་ཀྱིས་ །འགོས་པའི་བྱིར། །རིམས་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱ་མཚན་མིང་དུ་བཏགས། །

It is called contagious disorder or **rims** (rim), which literally means ‘one after another’, as this disorder initially descends to sweat and then to **bad kan**, **mkhris pa** and **rlung** by successively passing through the six entrances, and because it is transmitted from one infected person to another through contact with diseased air.

དབྱེ་བ་བལ་ནད་འབྱུང་བུ་རྒྱ་གཟེར་དང་། །གཤམ་རླུང་ཚམ་པའི་རིམས་དང་རྣམ་པ་ལྔ། །དེ་ལ་བྱི་མ་བཞི་པོ་འོག་ཏུ་ །སྟོན། །

The disorder can be classified into five types: **bal nad**, **'brum bu** (smallpox), **rgyu gzer**(dysentery), **gag** (diphtheria), **lhog pa** and **cham**(cold and flu). The last four will be explained in later chapters.

བལ་ནད་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། །བབས་ས་གནས་དང་སྦྱར་ཏེ་དབྱེ་བ་དང་། །རིམ་པ་དུས་དང་སྦྱར་ཏེ་དབྱེ་བ་ །དང་། །ནད་གཞི་རིགས་དང་སྦྱར་ཏེ་དབྱེ་བ་གསུམ། །

Bal nad can be classified into three categories, based on location, progressive phase and type.

དེ་ལ་རྒྱུ་མཁྲིས་བད་ཀན་འདུས་པ་དང་། །གཉེན་རིམས་ཞེས་བྱ་རྣམ་པ་ལྔ་བཤད། །

Bal nad classified on the basis of the type of disorder is of five subtypes: **rlung rims**, **mkhris rims**, **bad kan rims**, **'dus pa rims** and **gnyan rims**.

འདར་བུ་ཡིར་བུ་རྒྱུ་གི་རིམས་ཡིན་ཏེ། །ལེབ་རྒན་ལྡང་གཟེར་ཞེས་བྱ་མཁྲིས་པའི་རིམས། །ཚིངས་བུ་སྐྱུགས་པ་བད་ཀན་ །རིམས་སུ་བཤད། །འདུས་རིམས་དབྱེ་བ་རྒྱན་རིམས་རྟག་པའི་རིམས། །ཉིན་གཅིག་ཉིན་གསུམ་ཉིན་བཞི་རྣམ་པ་ །ལྔ། །མཁྲིས་པ་རྩར་རྒྱུག་རིམས་དང་ལྡང་གཟེར་དང་། །རིམས་སྟོན་ཏེ་ཏེ་རྟོས་སུ་བཏགས་པ་གསུམ། །དོན་མཐུན་གཉེན་ །རིམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། །

Rlung rims can be further classified into **'dar bu** and **yer bu**; **mkhris pa'i rims** into **leb rgan** and **klad gzer**; **bad kan rims** into **rmongs bu** and **lkugs pa**; and **'dus rims** into **rgyun rims**, **rtag pa'i rims**, **nyin gcig**, **nyin gsum** and **nyin bzhi**. **Mkhris pa rtsar rgyug rims**, **klad gzer** and **rims smyon tre tre ho** are synonyms for rims.

རྟགས་ལ་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྣམ་པ་གཉིས། །

The signs and symptoms of **rims** are two types: general and specific.

སྤྱི་ལ་མ་སློན་རྒྱས་དང་སྣོངས་པ་གསུམ།

The general signs and symptoms will be explained below based on three stages of the disorder: unripened, ripened and empty.

དང་པོ་མ་སློན་རིམས་ཀྱི་མངོན་ཚུལ་ནི། །ལུས་སེར་ཡུན་རིང་མགོ་རྒྱུ་ཚིགས་གཞི་ན། །ལུས་ལྗིད་སྤྱིད་སྤྱིར་མི་ལམ་བཟེ་བེ་
མང་། །གཡལ་མང་རྒྱ་བ་འཐེབས་ལ་ཤེས་པ་སྣོན། །ཉི་མ་སྟེག་ཅིང་བྱུང་པར་སྣོད་ལ་ན། །ཁ་ཁ་མགོ་བོ་ན་ཞིང་དང་ག་
འགག །རྩ་རྒྱུད་ཕྱ་མཐོགས་གཡོ་ཞིང་ལྷ་མདོག་རྣོག།

The signs and symptoms of the disorder in the initial phase – unripened stage – are a prolonged sensation of chills, headache, joint pain in the extremities, heaviness of the body, lethargy, unclear dreams, frequent yawnings, loss of hearing, insanity and fondness for the heat of sun. particularly, the disorder shows exacerbation of the condition at dusk, a bitter taste in the mouth, headache, loss of appetite, a thin, fast and fluttering pulse, and turbid urine.

བར་དུ་རིམས་རྒྱས་ལུས་ལྗིད་ལྗིད་མནམ། །མིག་མངས་དམར་སེར་སྤེ་མཚུ་སོ་དྲིག་ཆགས། །མགོ་ན་སློམ་དང་ཆེ་ལ་
ཤེས་པ་གཡུང་། །རྩ་དམར་དྲི་མ་དུགས་ལ་གྲུ་ཡ་མཐུག། །རྩ་རྒྱུད་ཕྱ་ལ་གིམས་ཤིང་ལྷུར་དུ་འཕར། །

The signs and symptoms of the disorder in the middle phase – ripened stage – are heaviness of the body, a sweaty odor, yellowish red eyes, coating on the tongue and lips, dental plaque, headache, extreme thirst, unclear mind, foul-smelling reddish urine with dense **ku ya** and a thin, twisted and fast pulse.

ཐ་མར་ལུ་འབྲུགས་མཚམས་སྟེབ་སྣོངས་པའི་རྟགས། །དབྱི་དང་རྟེན་པ་རུས་རྒྱུ་བྱུང་པར་ན། །ལུས་ལྗིད་གཉིད་རྒྱུ་
མགོ་འཐོམ་རྒྱ་བ་བྱུང། །སྤེ་ནི་དམར་རྒྱུ་སྐམ་ལ་སྣོང་སྤྱུགས་བྱེད། །སྤྱི་འཆལ་སྐབས་སུ་འདར་ཞིང་སྤྱི་དྲོད་ཆེ། །

The signs and symptoms of the disorder on reaching the borderline at the final phase – empty stage – are pain in the pelvis, waist and bones in particular, perspiration, less sleep, bemusement, tinnitus, a red, rough and dry tongue, empty vomiting, talkativeness, occasional tremor and increased body heat.

བྱེ་བྲག་རྟགས་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ།

The specific signs and symptoms of the disorder are of three types.

དང་པོ་བབས་ས་གནས་ཀྱིས་བརྟག་པ་ནི། །ཐོག་མར་སྤྱི་དང་བ་སྤྱིར་འབབ་པ་སྟེ། །ཤེད་རྒྱུད་སྤྱིད་སྤྱིར་ལུས་བཙེ་བ་སྤྱི་
ལྔ་། །དེ་ནས་ལྷགས་ལ་བབས་ཏེ་ལུས་སེར་བྱེད། །མགོ་རྒྱུ་ཚིགས་གཞི་ན་ཞིང་ཉི་མ་སྟེག་དེ་ནས་རྩ་ལ་བབས་ཏེ་རྩ་
ཚད་སྟེ། །རྩ་འབྲུག་ཤེས་པ་བྱིང་ལ་སློམ་དང་ཆེ། །ཁ་ཁ་རྩ་མདོག་དམར་ལ་རྣོག་པའོ། །དེ་ནས་ཤ་ལ་བབས་ཏེ་མགོ་བོ་
འཐོམ། །ལུས་ལྗིད་ཤ་ཚ་བསིལ་འདོད་ཤེས་པ་ཉོག། །དེ་ནས་སྣོད་དུ་བབས་ཏེ་དང་ག་འགག །དྲི་མ་འབྲུ་སྐམ་སྤེ་ལ་བད་

ཀའ་ཆགས། དེ་ནས་དོན་ལ་བབས་ཏེ་རྩ་མུ་ཚ། ལྷེ་སྐམ་ཟ་ཟེ་སྐྱེ་ལ་སྐྱོམ་དང་ཆེ། དེ་ནས་གཞུག་ཏུ་རྩམ་ལ་བབས་པའི་
རྟགས། ལྷ་བྱག་ལ་ལྷེ་སྐམ་ལ་སོ་དྲེག་ཆགས། རྩ་སྟོངས་ན་བ་འོན་ལ་ཤེས་པ་ཉོག།

First, the specific signs and symptoms based on the location of the disorder are as follows:
Incursion of the disorder into the outermost layer of the skin and body hair leads to a weak body, lethargy, body irritation, and raising of the body hair; then incursion into the skin causes chills, headache, pain in the bones and limb joints, and a fondness for the heat of sun; then, incursion into the channels generates heat in the channels, causing a radiating pulse, mental dullness, extreme thirst, a bitter taste in the mouth and reddish and turbid urine; subsequently, incursion into the muscle tissues causes bemusement, heaviness of the body, excessive heat in the muscle tissues, a desire for cool conditions, and an unclear mind; thereafter, incursion into the vessel organs causes loss of appetite, diarrhea or constipation, and a white coating on the tongue; thereafter, incursion into the vital organs results in pulse and urine indicative of a hot disorder, a dry tongue, inconsequential talking, an extreme thirst; and then, incursion into the bone causes a dry nose, mouth and tongue, dental plaque, an empty pulse, loss of hearing, and unclear mind.

རིམ་པ་དུས་ཀྱི་སྐོ་ནས་བརྟག་པ་ནི། དང་པོ་ཞག་གསུམ་བད་ཀའ་དུས་ཡིན་ཏེ། རྩ་བ་མགོ་ལ་བབས་པས་མགོ་བོ་
ན། ཉུང་ངེ་ཚོགས་གཞི་ན་ཞིང་སྤུམ་སེར་བྱེར། གཡལ་མང་སྦྱིད་སྦྱར་སྦྱུག་ཅིང་ཉེ་མ་སྟེག་ རྩ་བ་མ་སྦྱིན་དངས་སྟོགས་
དབྱེ་བའི་དུས།

Based on the progressive phase of disorder, the first three days are the **bad kan** phase, due to which incursion of *rims* hot disorder into the head causes headache, pain in the limb muscles and joints, chills, frequent yawning, lethargy, vomiting, and fondness for the heat of the sun. this is the period for segregation of the unripened hot disorder.

དེ་ནས་ཞག་གསུམ་མཁྲིས་པའི་དུས་ཡིན་ཏེ། རྩ་བ་དབང་པོའི་སྐོར་བབས་ཁ་ཁ་ལ། ལྷེ་ལ་བད་ཆེ་སོ་མཚུ་དྲེག་པ་
ཆགས། ལྷ་སྐམ་ན་བ་མི་གསང་མིག་ནག་ཆེ། རྩ་དམར་རྩ་གིམས་རྩ་ལྟར་སྐེམ་པའི་དུས།

The next three days are the **mkhris pa** phase, due to which incursion of the hot disorder into a sensory organs causes a bitter taste in the mouth, thick coating on the tongue and lips, dental plaque, a dry nose, poor hearing, excessive eye discharge, reddish urine, and a twisted pulse. This is the period when the condition of the disorder is drying, like water drying.

དེ་ནས་ཞག་གསུམ་ཐུག་དུས་ཐུག་ལ་བབས། རྩ་དང་མུ་ཡི་ཚ་བ་གོང་བས་ཆེ། ལྷེ་སྐམ་སྐོམ་དང་ཆེ་ལ་རྩལ་དྲི་
མནས། ལྷས་ལྷེ་ཚ་བ་དག་ལྟར་བསད་པའི་དུས།

The next three days are the Blood phase, due to which incursion of the disorder into the blood produces indications of an amplified hot disorder in the pulse and urine, a dry tongue, extreme thirst, sweaty odor, and body heaviness. This is the period for eliminating the hot disorder, like eliminating an enemy.

དེ་ནས་ཞག་གསུམ་རྒྱུད་ལྷན་འཐབ་པའི་དུས། ཚད་པ་དོན་ལ་བབས་པས་སྤྲོ་འཚོལ་སྤྲོ། དྲན་པ་མི་གསལ་ཚབས་ཆེ་
སོག་རྩེ་འཚོར། ཤེད་རྒྱུད་རྩ་བྱིང་དོ་ནག་ལྷེ་སྐྱམ་རྩུབ། ཡང་ན་སྐྱོ་འབྲོས་གཉེན་ལྟར་བསྟེན་དུས་ཡིན། །

The next three days are the confronting phase of **rlung** and Blood, during which incursion of the hot disorder into the vital organs causes disorganized speech and an unclear memory. Exacerbation of the condition when the disorder escapes into the life channel causes general weakness, a sunken pulse, dark complexion, dry and rough tongue, and insanity. This is the period for managing the condition like managing relatives.

དེ་ནས་ཞག་གསུམ་འི་ཐང་མཚམས་ཀྱི་དུས། རུས་ལ་བབས་པས་དབྱི་སྐྱེད་རུས་རྐང་ན། ཤེད་རྒྱུད་གདོང་སྐྱུ་མགོ་འཚོམ་
ན་བ་ལྱུར། ལཱ་ཉིད་རྒྱུད་ལྷུས་རྩུལ་བྱ་ལྟར་གསོ་དུས་ཡིན། །

The next three days are the borderline phase of the hot disorder, during which incursion of the disorder into the bones causes pain in the pelvis, waist, and bones, a weak body, pale face, bemusement, tinnitus, less sleep, and perspiration. This is the period when the disorder has to be treated like one's son.

ནད་གཞི་རིགས་ཀྱི་སློ་ནས་བཏག་པ་ནི། །

The diagnosis based on the type of disorder is as follows:

དང་པོ་རྒྱུད་རིམས་བཟོ་དང་རྐྱེད་པ་ན། མགོ་ལྷུས་ཡན་ལག་ལྷུས་ཀུན་བརྒྱུད་སྐྱམ་བྱེད། ལག་ལམ་མང་མགོ་འཁོར་ན་
བ་སྐྱོ་དང་བཅས། ལཱ་ཉིད་ཡེར་ལུ་འགྲམ་མགོ་བོ་རྩལ་ཅིང་གཟེར། ལྷུ་ལྷང་པགས་བ་བརྩེ་ལ་རྩུལ་མི་འབྱུང་། རྐྱང་ལག་
མགོ་བོ་འདར་ཞིང་སྤྲོ་འཚོལ་སྤྲོ། ལ་ཟས་མི་འཇུ་བཤང་གཅི་སྤི་བ་ཡིན། །

First, **rlung rims** is indicated by pain in the thigh and waist, a feeling that the whole body (head, body and limbs) is being beaten, frequent yawning, giddiness, tinnitus, loss of sleep, sharp pain in the jaw and head, raising of the body hairs, skin irritation, lack of perspiration, trembling of the limbs and head, disorganized speech, indigestion of food, and scanty urine and stool.

ལྷུད་པར་འདར་བྱ་སྐྱུ་སེར་ཡུན་རིང་འདར། ཡེར་བྱ་གཉིད་མེད་གཡོ་ཞིང་འབྲོས་རྩུལ་སྟོན། །

Specifically, **'dar bu** is indicated by chills and persistent shivering, and **yer bu** by lack of sleep and a pulse with fluttering and evading characteristics.

རྒྱུད་རིམས་བབས་ས་རུས་ཡིན་རུས་ཀུན་ན། རྒྱས་ས་དོན་ཡིན་ལྷེ་སྐྱམ་བ་བེ་མང་། ཤེ་མར་སོག་རྩེ་ལམ་དོན་སྐྱོ་འབྲོས་
བྱེད། །

The bones are the location wherein incursion of **rlung rims** takes place, upon which pain arises in each and every part of the bones; the vital organs are the location wherein *rlung rims* develops, due to which tongue dryness and mental confusion appear; the life channels are the location wherein **rlung rims** finally infiltrates, due to which the patient succumbs to insanity and attempts to run away.

མཁྲིས་རིམས་བསིལ་འདོད་མགོ་ན་ཁ་ཁ་ཞིང་། །ལྷས་ཚ་འབྲུ་ཞིང་བཤང་གཅི་ལྷགས་མིག་སེར། །རྩལ་དབྱུང་དྲི་མནམ་
ལྷོས་ཤིང་སྒོམ་དང་ཆེ། །ལྷད་པ་ལྷག་བཅས་ཁ་ལ་ཐོར་པ་འོང་། །

Mkhris rims is indicated by a desire for cool conditions, headache, a bitter taste in the mouth, excessive body heat, diarrhea, yellowish stools, urine, skin and sclera, profuse sweat with a foul smell, insanity, extreme thirst, bloody sputum, and the development of pimples inside the mouth.

ལྷད་པར་ལེབ་རྒན་སྟོད་གཟེར་ལྷད་པ་དམར། །སྤྲ་ལྷག་འཛུག་ཅིང་ཚད་རྟགས་ཆེ་བ་ཡིན། །ལྷང་གཟེར་ཚ་བ་རྒྱས་ལ་
མགོ་རྒྱག་ཆེ། །ལྷར་འགམ་ལྷག་རྩ་འབྲུག་ཅིང་མཚོགས་མ་ལྷེ། །

Specifically, **led rgan** is indicated by upper back pain, reddish sputum, nosebleeds and the signs and symptoms indicative of dominant hot disorders, while **klad gzer** is characterized by fever, severe headache, radiating pain in the channels located in the mandible and occipital regions, and a feeling of heaviness in the frontal region of the head.

མཁྲིས་རིམས་དང་པོ་བབས་ས་རྩ་ཡིན་པས། །རྩ་རྩ་ཚ་ལ་རྩ་རྒྱས་རྩ་རྩམས་འབྲུག་ལའང་དུ་རྒྱས་པའི་ས་ནི་ལྷག་ཡིན་
པས། །རྩ་དམར་རོ་སྟོད་ཚ་ཞིང་སྤྲ་ལྷག་འོང་། །ཤ་མ་པལ་ཆེར་པོ་བར་ལམ་དོན་པས། །མཁྲིས་པས་པོ་བའི་མེ་དྲོད་ལྱིར་
བཏོན་ཏེ། །ལྷེ་སྐམ་མཚུ་ལྷང་ཁ་སྐམ་སོ་དྲེག་ཆགས། །དང་ག་མི་བདེ་སྟོང་རྒྱགས་བྱེད་པའོ། །

At the initial stage if **mkhris rims**, incursion of the disorder takes place in the channels, which causes pulse and urine features indicative of a hot disorder and there is protrusion of the channels with radiating pain; thereafter, the disorder develops in the blood, upon which reddish urine, excessive heat in the upper body, and nosebleeds occur; and finally, the disorder infiltrates the stomach and expels the digestive heat, thereby causing a dry tongue, undersized lips, a dry mouth, dental plaque, loss of appetite, and empty vomiting.

བད་རིམས་ལྷོས་ཤིང་ཚ་བ་དལ་བྱས་སྟེ། །སྤྲུག་ཅིང་མཚེལ་མ་ལྷད་པ་མང་བ་དང་། །ལྷས་སྟོམ་ལྷེ་ཞིང་གཉིད་ཆེ་དང་ག་
འགག། །བཤང་གཅི་ལྷེ་དང་སེན་མོ་པགས་མདོག་དཀར། །

Bad rims is characterized by insanity, gradual development of hot disorder, vomiting, excessive salia and sputum, lethargy, a heavy body, excessive sleep, loss of appetite, and pale stools, urine, tongue, nails and skin.

སྲིད། །དྲུང་མ་ལྷག་སོགས་བྱུངས་ཀུན་ལ་གནས་ཕྱིར། །ནད་རྟགས་མི་འདྲ་ལྷ་ཚོགས་ཅིར་ཡང་སྲིད། །དོས་བཟུང་སློན་
བསད་འབྱུང་དཀའ་ས་འདྲ་སྟེ། །དེས་ཤེས་ན་བ་མི་གསང་བ་ཟེས་ཤེས། །

Thereafter, when the disorder develops, it causes mental obstruction, loss of hearing, confused dreams, sleep talking, reddish yellow or white sticky sputum, pain in the limbs, waist and all joints, sore throat, hoarseness, sneezing, runny nose, reddish eyes, pain over the ribs, extreme thirst and fluctuating fever, bowel movements, urination, perspiration and sleep, and possible development of small dark, reddish pimples. The disorder may exhibit various signs and symptoms as it spreads to all the bodily constituents, such as the nutritional essence and Blood. It is difficult to diagnose, ripen, pacify, and evacuate the disorder as it is heavy in nature like earth. However, the disorder can be confirmed when symptoms such as hearing loss and mental obscuration are present.

ཐ་མར་ལྷས་བྱུངས་ལྷ་བས་རྩལ་མང་འབྱུང་། །སློ་མང་ཕྱི་ཚ་འདར་སྲིད་སྟོང་སྐྱགས་འོང་། །ལྷས་གང་ཉམ་བ་སྐྱེ་འམ་
མགོ་རྒྱུ་ན། །དེ་དག་རི་ཐང་མཚམས་སུ་ཤེབས་རྟགས་ཡིན། །བཙོ་བརྒྱད་ཉི་ཤུ་གཅིག་ན་འཚོ་འཆི་བྱེད། །

Finally, when the bodily constituents start to deplete, this causes profuse perspiration, talkativeness, the possibility of wavering superficial blood vessels, empty vomiting, a cold body, a pale, mold-like appearance on the body, and pain in the head and legs. All these symptoms indicate that disorder has reached the borderline of hot disorder. The prognosis can be made eighteen or twenty-one days after it infiltrates into the bodily constituents.

བྱི་བྲག་རྟགས་ལ་རྒྱན་རིམས་དྲུང་མར་བབས། །བད་མཁྲིས་ལྡན་པའི་ནད་རྟགས་འབྱུང་བ་སྲིད། །ལྷག་ལ་བབས་པ་
རྟག་པའི་རིམས་ཡིན་ཏེ། །རྩོད་པོ་མཚན་མི་བདེ་ལྷ་ལྷག་འཛུགས་སྟོང་མང་ལུང་བ་མི་གཙང་མིག་ལྷ་དམར། །ལྷག་གཅིག་
ཚོ་བའི་བྲག་གཟེར་ལན་གཉིས་ལྡང་། །ཤ་ལ་བབས་པ་ཉིན་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ། །རྩལ་མང་དྲོད་ཆེ་ལྷས་དང་ཤེས་པ་སྟེ། །ཚོ་
བ་ནད་བྲག་ཉིན་རེ་ལན་རེ་ལྡང་། །ཚོལ་ལ་བབས་པ་ཉིན་གསུམ་པ་ཡི་རིམས། །ལྷད་པར་གཉིད་ཆེ་ལྷས་པོ་ཤིན་ཏུ་
སྟེ། །རླུང་མཁྲིས་ཤས་ཆེ་དང་པོ་མགོ་ལ་འབབ། །བད་མཁྲིས་ཤས་ཆེ་སྟེ་དང་ཕྲག་པར་འབབ། །རླུང་དང་བད་ཀན་ཤས་ཆེ་
རྟེན་པར་འབབ། །ཉིན་རེ་བདེ་ལ་ཉིན་གཉིས་བསྐྱུད་ནས་ན། །རྩལ་ལ་བབས་པ་ཉིན་བཞི་པ་ཡི་རིམས། །ལྷད་པར་རྟེན་པ་
རྒྱུ་རྩལ་ཚོགས་གཞི་ན། །ལྷད་པར་བབས་ཆེ་མགོ་འཁོར་ཚམ་པས་འདེབས། །རྟོབས་ཆེ་ལ་ཡོ་མིག་སྟེ་གཟུང་པོག་
མཚུངས། །བད་ཀན་ཆེ་ན་བྱིན་པ་ན་བར་བྱེད། །རླུང་ཤས་ཆེ་ན་ལྷད་པར་ལྷད་པ་ན། །ལྷག་གཉིས་བདེ་ལ་ལྷག་རེ་ན་རེས་
བྱེད། །

Specifically, in the case of **rgyun rims**, incursion of the disorder into the nutritional essence causes the signs and symptoms of **bad kan** and **mkhris pa** disorders. **Rtag pa'i rims**, incursion of the disorder into the blood, causes discomfort in the upper back, stomach and liver, nosebleeds, frequent cough, unclear sputum, and reddish sclera and urine, and occurrence of hot disorder-induced excruciating pain twice a day. Incursion of the disorder into the muscle tissues, which is known as **nyin gcig pa**, causes profuse sweating, increased body heat, physical and mental heaviness and occurrence of hot disorder-induced excruciating pain once a day. **Nyin gsum pa i rims** occurs with incursion of the disorder into the fat tissues, causing excessive sleep and extreme body heaviness in particular. When the disorder is dominated by **rlung** and

mkhris pa, it penetrates into the head, when dominated by **bad kan** and **mkhris pa**, it penetrates into the neck and shoulder, and when dominated by **rlung** and **bad kan**, it penetrates into the lower back. The condition ameliorates for one day and exacerbates for two consecutive days. In the case of **nyin bzhi pa i rims**, incursion of the disorder into the bones causes pain in the waist, limbs, bones, and joints in particular, whereas incursion into the brain causes dizziness and a common cold. In severe cases, it causes facial palsy and fixed eyes, resembling what occurs in stroke. The disorder, when dominated by **bad kan**, causes pain in the calf muscles, and when dominated by **rlung** causes pain in the brain; the patient feels better for two days followed by one day of discomfort, in an alternating manner.

གཉན་རིམས་མཐིམ་པ་རྩེ་རྒྱུ་ཅེས་བྱ་བ། རྩེ་འདི་སྐྱ་བདུད་བྱང་སྐྱེན་རྒྱུ་བྱས། མཐིམ་ཚད་ཕྱི་རོལ་རྩལ་གྱི་སྒོར་ལྷགས་ཏེ། རྩེ་དུ་མཚེན་མཐིམ་དོན་སྣོད་གཉིས་ལ་བབས། རང་སར་མི་གནས་ཚུ་མིག་ཀུན་ཏུ་རྒྱུག་ཡུལ་ལ་མགོ་དང་ལྷན་པར་བད་ཡུལ་འཕྲོག་མར་ལ་མཁལ་མ་རྒྱུངས་པར་རྒྱུལ་འཕྲོག་དོན་ལ་སྐྱོ་དང་སྤིང་ལ་རྒྱུད་ཡུལ་འཕྲོག་པོ་ལོང་རྒྱ་མ་སྣོད་དུ་མཐིམ་ཡུལ་འཕྲོག་ཤེས་ལྷགས་ཕྱིར་ཤོར་སྟོབས་དང་ལ་དོག་འཕྲོག་མཚུག་ཏུ་མཐིམ་གནས་རྒྱུད་གིས་སྐྱུད་བྱས། རང་གནས་སྟོག་རྩེ་འཚོར་བས་འཚོ་བ་ཉུང་། །

Gnyan rims mkhris pa rtsar rgyug is an infectious disorder caused by harmful influences inflicted by **klu bdud** and **byang sman**. This disorder, along with **mkhris pa**- induced hot disorder, enters the body pores, thereafter penetrating internally into the liver and gallbladder, and subsequently flowing into the bloodstream without ever residing in its own place. When the disorder moves upward into the head and brain, it occupies the location of **bad kan**; when it moves downward into the spinal cord and kidneys, it occupies the location of the bodily fluids; when it infiltrates into the visceral organs – the lungs and heart – it occupies the location of **rlung**, when it enters into the vessel organs – the stomach, large intestine and small intestine – it occupies the location of **mkhris pa**; and when it escapes outward into the muscle tissues and skin, it depletes the physical strength and complexion. Finally, when the location of **mkhris pa** is occupied by **rlung**, **mkhris pa** infiltrated into the life channels, which is the location **rlung**, thereby resulting in a minimal chance of survival.

དེ་རྟགས་གང་ཤུམ་བྱེད་ཅིང་རྒྱ་བ་ཞན། རྩེ་ལོ་སྣོད་ལ་སྐྱུར་ཞིང་རྩེ་ལོ་ཉོག་མགོ་དང་ཚོགས་གཞི་ན་ཞིང་ཟ་བེ་འོང་། །

The signs and symptoms of **gnyan rims mkhris pa rtsar rgyug** are chills, poor concentration, empty and fast pulse, yellowish turbid urine, headache, joint pain, and confusion.

བར་དུ་ནད་རྒྱས་རྒྱུ་ནི་མར་ནག་འདྲ། མིག་སྤྱིན་སྟེ་འོག་སྐར་གོང་ཤ་མདངས་སེར། ཁ་ཁ་ལུས་ཚ་གཉིད་རྒྱུད་དང་ག་འགག་ཁེན་མོ་རྩིལ་དང་སྟེ་མཚུ་དཀར་སེར་འོང་། མགོ་གཟེར་སྟེ་མཚུ་འགས་ཤིང་སོ་དྲིག་ཆགས། མཚེན་མཐིམ་སྟེང་དུ་འདྲིལ་བ་མནན་མི་བཟོད། རྩེ་གྱི་དྲི་དུགས་སྟོབས་དང་གཟེ་མདངས་འཚོར། །

Thereafter, when the disorder develops, it causes a mustard oil-like colored urine, yellowish sclera, ventral side of the tongue, temples and skin, a bitter taste in the mouth, excessive body heat, less sleep, loss of appetite, whitish-yellow colored nails, gums, tongue and lips,

headache, cracked tongue and lips, dental plaque, a twisting sensation and tenderness on the surface of the liver and gallbladder, an unpleasant body odor, and loss of bodily strength and radiance.

སློན་པའི་ལོང་མེད་བདུན་དགུའི་དུས་ན་འཚེ། །རླུན་པོ་འགའ་ཞིག་སློན་བྱེད་དུས་ལ་སྡོད། །ཅུ་ལྷུན་ཤེས་པ་ཡང་ལ་ལྟས་
སྟོབས་ཤོར། །བྱི་ཡི་དྲོད་རྩུང་སྤགས་མདོག་གསེར་ལྟར་སེར། །དུས་འདས་རང་གནས་སློབ་པས་རྫོགས་ཐབས་མེད། །དེ་བྱིར་
མ་སློན་དུས་ན་བྱ་ར་སླིམས། །

As there is not enough time for the disorder to mature, the patient will pass away within seven or nine days. However, some inexperienced practitioners wait for the disorder to mature. When the disorder infiltrates into the life channel, it causes a thin and fast pulse, unstable mind, loss of physical strength, low body heat, and gold-like skin color. This indicates that the disorder has gone beyond its treatment limit and has no recourse. Therefore, one should be vigilant at this unripened stage.

ལྷན་པར་མགོར་བློས་ལྷན་གཟེར་སྤྲ་ལྷག་འཇོག། །སློར་བབས་རོ་སྟོད་གཟེར་ལ་ལྷན་པ་སེར། །མཁལ་བབས་མཁལ་རྟེན་
ན་ཞིང་དྲི་རྩུ་སྟོམ། །པོ་བར་བབས་ན་ཁ་ཁ་མཁྲིས་པ་སྐྱུག། །རླུ་མར་བབས་ན་རླུ་ཆེ་ཚན་ཅན་འཇུ། །དེ་དག་མི་འཇུར་
འཇུལ་མེད་ནད་ཉགས་ཡིན། །

Specifically, when the disorder moves toward the head, it causes headache and nosebleeds; when the disorder infiltrated into the lungs, it causes upper back pain and yellow sputum; when the disorder infiltrates into the kidneys, it causes pain in the waist and kidneys, and urinary obstruction; when the disorder infiltrates into the stomach, it causes a bitter taste in the mouth and vomiting of bile; when the disorder infiltrates into the small intestine, it causes sharp pain and profuse diarrhea. These are unchangeable and unmistakable signs and symptoms of the disorder.

བཅོས་པའི་ཐབས་ལ་སླི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས། །

The treatment method is of two types: general and specific.

སླི་བཅོས་མ་སློན་དུས་སུ་མ་རུ་བཞི། །ཡང་ན་སླེ་ཉེས་ལྡ་ཐང་སློན་པར་བྱ། །ཟས་དང་སྦྱོད་ལམ་བསེལ་དྲོད་སྟོམས་པར་
བཅོས། །རྒྱས་པར་མ་སློན་སླི་བཅོས་ལེའུར་བཟ། །

As a general treatment of the disorder at the unripened stage, administer *ma nu bzhi thang* or *sle tres lnga thang* for maturation, and recommend a diet and lifestyle that is neither cool nor warm in nature. For a detailed information, one should refer to the general treatment described in the unripened hot disorder chapter.

བར་དུ་སློན་རྒྱུ་ཏིག་ཏུ་གསེར་མེ་ཏོག་ །དེ་བ་པར་པ་ཏུ་དང་ལི་ག་དུར། །ཨ་རུ་ར་ཡི་ཐང་བཏང་རྩལ་མང་དབྱུང་། །ཚ་
 ལྷོ་བས་ཆེ་ན་དེ་སྤོང་ག་བུར་དང་། །གི་མི་རྩུ་གང་གུར་གུམ་བོང་ང་དཀར། །ཏིག་ཏུ་ཀ་ར་སྐུར་ལ་ཐང་གིས་དབུལ། །སློན་
 ལྷུ་རྩལ་དབྱུང་རིམས་ཚད་ཀུན་ལ་ཤེས། །སྤོང་རྩུང་མིག་རྩུ་སེར་ན་བཤལ་གྱིས་སྐྱུང་། །འབྲས་བུ་གསུམ་དང་དུར་བྱིད་པི་
 པི་ལིང། །རྒྱ་ག་གེ་སར་སྤང་རྩི་ཀ་ར་སྐུར། །རིམས་ཀུན་གསར་རྟིང་མེད་པ་སེལ་བར་བྱེད། །རྩུ་ལྷག་བབས་ལ་ནད་དག་
 བསེལ་གྱིས་བཅད། །ཟས་དང་སྦྱོད་ལམ་རྒྱས་ཚད་སྦྱི་དང་འདྲ། །ལྷུང་པར་རིམས་སོ་ཙག་ལ་ཞོ་གནོད་དེ། །བཅུ་གསུམ་
 འདས་ནས་འོ་མ་བདུད་རྩིར་མཚུངས། །

Thereafter, to treat the disorder in the matured and developed state, administer a decoction prepared from *tig ta*, *gser me tog*, *de ba*, *par pa ta*, *li ga dur* and *a ru ra*, and induce frequent sweating. If the hot disorder is severe, add *ga bur*, *gi wam*, *cu gang*, *gur kum*, *bong nga dkar po*, *tig ta* and *ka ra* (white sugar) to the above compound, and administer it with the [above] decoction. After absorption of the medicine, induce sweating as recommended for all *rim*s. If the condition does not improve sufficiently with this treatment and causes yellowish eyes and urine, evacuate the disorder by purgation. A purgative compound prepared from the *'bras bug sum* (three myrabalan fruits), *dur buid*, *pi pi ling* and *na ga ge ser* with honey and *ka ra* (white sugar) eliminates all *rim*s, be they acute or chronic. Use water frequently as an inducing agent and conclude the treatment with cool-natured remedies after the disorder has been evacuated. Recommend a diet and lifestyle as described in the general treatment of acute hot disorders. Curd is particularly harmful in all types of *rim*s; however, thirteen days after the onset of the disorder milk is like nectar.

ཐ་མ་རི་ཐང་མཚམས་སུ་སང་མདའ་བཏང་། །ཁ་ཟས་སྤོང་ཅིང་ཚད་གཞུག་གདོན་པའི་ཐབས། །རི་ཐང་མཚམས་ཀྱི་
 ལེའུར་ཤེས་པར་བྱ། །བིག་པན་སྤང་དཀར་སྐྱ་ལོ་གྱི་རྩུ་བཞི། །ཚ་བའི་སྤོངས་སྐུར་དུ་བ་མ་ཤོར་བསྐྱེགས། །ཐལ་བར་མགོ་
 བ་ཨ་རུ་རུར་སྤུ་ཐེབ། །སྤོང་ལྷག་འཛོག་ན་མཚོ་ཡི་ཐལ་བ་ཐེབ། །སྤོ་ལུ་བ་ལ་རྩུ་སྐྱེགས་ཐལ་བ་ཐེབ། །རྩིབ་ལོགས་གཟེར་ན་
 མ་རྩུའི་ཐལ་བ་ཐེབ། །མིག་རྩུ་སེར་ན་ཤོ་རྩུའི་ཐལ་བ་ཐེབ། །ཚོགས་གཞི་ལ་བབས་ཏུ་ལྷགས་ཐལ་བ་ཐེབ། །དྲི་མ་འགགས་
 བ་སྐྱུག་པའི་ཐལ་བ་ཐེབ། །རྩུ་སྤི་བ་ལ་གཟེ་མའི་ཐལ་བ་ཐེབ། །རྩུང་གི་རིམས་ལ་རུས་ལྷུས་འཕུལ་ལ་བཏང་། །རི་ཐང་
 མཚམས་སུ་ཚང་ལྷོར་རེ་ཡིས་དབུལ། །ཚང་འཕྲངས་གཉིད་ལོག་ག་བུར་ནག་པོ་ཡིན། །རྩུང་ལྷན་རིམས་རིགས་ཀུན་ལ་
 བསྐྱེགས་པ་སྟེ། །ལྷུང་པར་རི་ཐང་མཚམས་ཀྱི་བདུད་རྩི་ཡིན། །མ་སློན་རི་ཐང་མཚམས་གཉིས་རིམས་ལ་གཅེས། །དེ་ཕྱིར་
 མཁས་པས་འདི་དུས་གཟབ་པར་བྱ། །

Finally, to treat a disorder at the borderline of hot disorder, administer a verifying agent, recommend intake of an unrestricted diet, and use treatment methods to eliminate remnants of the hot disorder, as understood in the chapter on the borderline of hot disorder. In accordance with the severity of the hot disorder, burn the four ingredients: *big pan*, *srad dkar*, *snya lo* and *kyi lce* without any leakage of smoke. To this ash add *a ru zur lnga** to treat headache, *mtshe* ash to treat nosebleed, *rgya skegs* ash to treat productive cough, *ma nu* ash to treat severe pain in the ribcage, *sho rtsa* ash to treat yellowish eyes and urine, *rta lpags* ash to treat infiltration of the disorder into the joints, *sug pa* ash to eliminate constipation, and *gze ma* ash to treat scanty urination. Administer these ash compounds with bone soup to treat *rlung rim*s, and if one falls asleep after taking these compounds with a handful of *chang* at the borderline of hot disorder, it is called "*Ga bur nag pa*". This treatment is recommended for

treating all types of rims associated with **rlung**, and particularly serves as a nectar for a borderline hot disorder. Unripened hot disorder and the borderline of hot disorder are very important stages in **rims** hot disorders; therefore, learned practitioners should be cautious at this stage.

*) **a ru zur lnga** refers to a ru ra with five longitudinal ridges

བྱི་བྲག་བཙོས་པའི་ཐབས་ལ་རྣམ་གསུམ་ལས། །

The specific treatments are of three types.

བབས་ས་གནས་དང་སྐྱུར་ལ་བཙོས་པ་ནི། །བ་སྐྱུར་བབས་དུས་ལྟོ་སྐྱུག་ཚུ་སྐྱོལ་བཏང་། །ཁ་ཟས་བསིལ་ཕྱོགས་མི་བཏང་
སློན་པར་དཀའ། །བསིལ་ཐང་ཕྱེ་མ་མི་བསྐྱེན་ཚ་བ་རྣོགས། །སྐྱུམ་བཅུད་མི་བཏང་ཚ་བ་རུས་ལ་ཞེན། །

As to treatment based on location, when the disorder descends on the body pores, recommended intake of a minimal quantity of food and boiled water. Avoid cool-natured diets as they cause difficult maturation, cool-natured decoctions or medicinal powders as they cause turbid hot disorder, and oily and nutritious diets as they cause adherence of the hot disorder to the bones.

དེ་ནས་སྐྱགས་བབས་མ་རུ་བཞི་ཐང་བཏང་། །ཚ་བ་ཚེ་ན་འབྲས་གསུམ་སླེ་ཉེས་ཐང་། །འདི་དུས་མི་བསྐྱེན་ཚ་བ་འོང་དུ་
འཚོར། །དྲོད་བཅུད་མི་བསྐྱེན་ཚེ་ལྟར་ཞེན་པར་འགྱུར། །བསིལ་ཕྱེ་མི་བསྐྱེན་ཚ་བ་སྐྱེ་ལམ་འགག། །བྱུད་པར་གཏར་ག་
བཤལ་དང་བསིལ་བཅུད་སྤང་། །ཚ་བའི་ནད་ལ་བྱ་འཚོར་རུལ་མི་དབྱུང་། །

Then, as the disorder descends on the skin, administer **Ma nu bzhi thang**. If the hot disorder is severe, administer a decoction prepared from **'bras gsum** (the three myrobalan fruits) and **sle tres**. At this stage, do not perform moxibustion as it causes infiltration of the hot disorder into the body, avoid warm-natured and nutritious diets as they cause adherence of the hot disorder to the body like paint, and avoid cool-natured medicinal powders as they hinder maturation of the hot disorder. Particularly avoid venesection, purgation and nutritious and cool-natured diets. Do not induce sweating as it causes escape of **rlung** resulting in diversion of the hot disorder.

དེ་ནས་རྩར་བབས་བཟང་དུག་བ་ཤ་ག། །ག་དུར་ཀར་སྐྱུར་ཟས་སྐྱོམ་བསིལ་དུ་བསྐྱེན། །འདི་དུས་ཐང་བཏང་དང་ག་
འགག་པས་སྤང་། །སྐྱུམ་བཅུད་གལ་འགྱུར་བསྐྱེན་ན་ཚ་བ་འདྲེགས། །སྐྱུར་ཤོར་ངན་ཁྲག་རྩར་ཞེན་གསོ་བ་དཀའ། །

Then, as the disorder descends on the channels, administer a compound prepared from **bzang drug** (the six superlative medicines), **ba sha ka**, **ga dur** and **ka ra** (white sugar), and recommend intake of a cool-natured diet. At this time, avoid decoctions as they cause a loss of appetite, oily and nutritious food as it makes the disorder hidden, and moxibustion as it intensifies the heat of the hot disorder. If the patient consumes sour foods, it will result in adherence of impure blood within the channels, thereby making the treatment more difficult.

ཤར་བབས་གི་མི་བསིལ་གསུམ་ཨ་རུ་ར། ཀ་ར་སྐྱར་བའི་བསིལ་འཇམ་ཕྱེ་མ་བསྟེན། །བསྐྱེད་ལྷན་གཞེར་འདེབས་གཏར་
ན་རྗེས་མི་ཚོད། །འདི་དུས་རྩལ་དུ་གདོན་པ་ཤིས་པ་ཡིན། །ཐང་བཏང་རྩམ་ཞེན་བཅུད་ཤོར་མི་ཅུ་འབར། །ག་བྱར་མི་
བཏང་རྩུང་འཁྲུགས་ཚ་བ་འཛོར། །

When the disorder descends on the muscle tissues, administer a cool, smooth-natured medicinal powder prepared from *gi wam*, the three cool medicines, and *a ru ra* mixed with *ka ra* (white sugar). Moxibustion may cause sharp pain and venesection uncontrollable bleeding. Hence, it is highly recommendable to induce sweating in this time. If a decoction is administered, it will result in adherence of [the hot disorder] within the channels, and if a nutritious diet is taken, it will intensify the heat of the hot disorder. Do not administer *ga bur* as it disturbs *rlung* and scatters the hot disorder.

སྒོད་བབས་བྱེ་ཚོར་ཉིག་ཏུ་གསེར་མེ་ཉིག་། བོང་ང་ག་དུར་དུག་ལུང་ཀ་ར་སྐྱར། །རྩལ་ཐང་བསྐྱེད་དང་རྩོད་བཅུད་ཤིན་
ཏུ་གདོད། །སྒོད་དུ་བབས་ཚོ་ཐང་བཤལ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། །

When the disorder descends on the vessel organs, administer a compound prepared from *byi tsher*, *tig ta*, *gser me tog*, *bong nga*, *ga dur*, *dug nyung* mixed with *ka ra* (white sugar). It is very harmful to induce sweating, administer decoctions, apply moxibustion, and give a warm-natured and nutritious diet to treat a disorder that has descended on the vessel organs, whereas performing purgation in the form of a decoction is highly effective.

དོན་བབས་ཚ་བ་རབ་འབྱིང་བྱེ་བྲག་གིས། །ག་བྱར་ཙན་དན་གི་མི་གཙོ་བྱས་ལ། །བསིལ་གསུམ་ག་དུར་ཉིག་ཏུ་བོང་ང་
དཀར། །ཉོང་ལེན་ཀ་ར་སྐྱར་བའི་ཕྱེ་མ་བསྟེན། །རྩུང་མཁྲིས་བད་ཀན་ཁྲག་ཤས་ཚེ་བ་ལ། །མི་སྒྲོངས་རྩལ་གཏར་རྩུང་ཟད་
བསྟེན་པར་བྱ། །རྩལ་གང་རྩུང་འཁྲུགས་བཅུད་སྐྱེད་ཚ་བར་ལྷོག། །

When the disorder descends on the vital organs, prepare a medical powder compound using *ga bur*, *tsan dan* and *gi wam* as the principal ingredients for severe, moderate, and mild hot disorders, respectively, with addition of the three cool medicines, *ga dur*, *tig ta*, *bong nga kar po*, *hong len* and *ka ra* (white sugar), and administer this compound continuously. Perform moxibustion, purgation, sweating and venesection in a moderate manner for treating *rlung*, *mkhris pa*, *bad kan* and Blood dominance, respectively. Overexposure to cold conditions after inducing sweat disturbs *rlung* and prompt intake of a nutritious diet results in a relapse of the hot disorder.

རུས་བབས་སྒོ་ལོང་བྱར་ཞོ་ཚོ་བྱས་བསད། །ཟས་ཀྱིས་ངོ་སྐྱོན་བསིལ་གྱིས་ཚད་གཞུག་གདོད། །བསིལ་དྲགས་ཟས་ཡིན་
བྱུངས་འཇོང་ལ་སྐལ་འགྱུར། །རྩུང་འཕེལ་གསེར་འཇམ་བྱིད་ལ་དུག་བདུན་བསྐྱེད། །

If the disorder descends on the bones, treat it with heel bone soup, jaggery, curd, and meat broth, appease *rlung* with the diet, and eliminate the remnant of hot disorder with cool-natured remedies. Excessive application of cool-natured remedies and intake of an innutritious

diet causes depletion of the bodily constituents and results in an unmanageable condition of the disorder. In order to control increased **rlung**, recommend intake of a fresh and smooth-natured diet at an increasing rate, and perform moxibustion on the sixth and seventh vertebrae.

རིམ་བ་དུས་དང་སྐྱར་ཏེ་བཙོན་པ་ནི། །བད་ཀན་དུས་སྐྱུ་འབྲས་གསུམ་མ་རུ་བཞི། །སློ་ཏེས་བྱི་ཚར་ཏིག་ཏ་རྩོ་འཇམ་བཞེན། །རྩལ་དབྱུང་ཚ་བའི་ཁ་བྲིད་གཉེན་ལྷར་བཞེན། །

As to treatments based on the progressive phase, during the **bad kan** phase, prepare a decoction from **bras gsum** (three miribalan fruits), **ma nu bzhi**, **sle tres**, **byi tsher** and **tig ta**, and administer it in a lukewarm state, just as when caring for a friend, to induce sweating and diminish the severity of the hot disorder.

མཁྲིས་དུས་ཏིག་ཏ་གསེར་གྱི་མེ་ཏོག་དང་། །ཨ་རུ་ར་ཡི་བལྟས་གང་བཏང་བར་བྱ། །བཟང་དུག་གསེར་གྱི་མེ་ཏོག་བ་ཤ་ཀ། །ག་དུར་ཀར་སྐྱར་བའི་ཕྱེ་མ་བཞེན། །མགོ་བོ་ན་ན་དབྲལ་ཚ་ཁ་ཕྱེ་གཏར། །ཁྱུ་ལྷག་བྱས་པས་ཚ་སེལ་སྐྱ་མི་འབྱ། །

During the **mkhris pa** phase, administer a cold decoction prepared from **tig ta**, **gser gyi me tog** and **a ru ra**, and a medicinal powder from **bzang drug** (the six superlative medicines), **gser gyi me tog**, **ba sha ka**, **ga dur** and **ka ra** (white sugar). In the case of headache, venesect **dpral rtsa** slightly and sprinkle water over the head, as there eliminate the hot disorder and prevent hair loss.

ཁྱུང་ཁྱུང་ག་བྱར་ཚན་དན་གི་ལྷོ་དང་། །བསེལ་གསུམ་ག་དུར་ཀར་འེ་ཕྱེ་མ་བཞུད། །ཁྱུང་མཁྲིས་སྟོབས་ཚེ་རུང་ཟད་གཏར་ཞིང་སྐྱར། །བྲིང་འཐིབས་རྩལ་གདོན་ཟས་སྦྱོང་བསེལ་དུ་བཞེན། །

During the Blood phase, administer a medicinal powder prepared from **ga bur**, **tsan dan**, **gi wam** and three cool medicines, **ga dur** and **ka ra** (white sugar) continuously. In the case of Blood and **mkhris pa** dominance, apply venesection and purgation to a slight extent, whereas in the case of mental dullness, induce sweating and recommend a cool-natured diet and lifestyle.

ཁྱུང་ཁྱུང་འཐིབས་དུས་རྩོ་ཏི་སྟིང་ལོ་ཤ། །བིག་པན་ཐལ་བ་བྱར་དཀར་སྐྱར་ལ་བཏང་། །ག་བྱར་རྒྱལ་སྟོན་གསུམ་དང་ལྷག་པ་སྤྱད། །དན་མེད་སྐྱུ་འཆལ་མི་ལ་འཛིན་ནམ་སྟོམ། །ཟས་བྱིན་བྱིས་བྱ་སོས་འཛིན་མིག་ཚ་གྲུང་། །ག་བྱར་ཁང་སྐྱར་བཏང་ལ་དུག་པ་བསྐྱེག་ཁ་ཟས་བསེལ་རྩོད་སྐལ་བཏང་སྟོག་ཆབ་བསྐྱེགས། །སྐྱིད་རུང་ཨ་སོ་གཏར་ལ་རྒྱལ་སྟོན་གསུམ། །རྩོ་ཏི་ཀར་སྐྱར་ལ་བཏང་བར་བྱ། །བཏུ་གསུམ་པན་ཁང་ཚ་བའི་རི་ཐང་མཚམས། །ཁང་གསར་ཚོ་སྐྱུ་བྱར་ལོ་སྐྱེ་ལོང་ཐང་། །སང་མདས་ངོ་སྟོན་ཚ་ཡིས་བྲིད་ལ་སྟོད། །སྐྱུ་རུ་ཚན་དན་ག་བྱར་བིག་པན་ཐལ། །ཀར་སྐྱར་ཁང་ལྷག་སྐྱམ་ཕྱིར་བསྐྱིངས་ལ་བཏང་། །ཚ་བ་ཐོན་ནས་གང་འཕྲོད་ཟས་ཀྱིས་གསོ། །

During the confronting phase of **rlung** and Blood, prepare a compound from **dza ti**, **snying zho sha**, **big pan** ash and white bur (jaggery), and administer it alternating with **Ga bur rgyal blon gsum** compound. If the patient losses consciousness, talks inconsequentially, holds or smells a

person, or clenches the spoon between the teeth while being fed and the blood vessels in the eyes becomes visible, administer a compound prepared from **ga bur** and **chang**, and apply moxibustion on the sixth vertebra. Recommend intake a cool and warm-natured diet in an alternating manner, and garlic infusion. If the condition does not improve, perform venesection and **a so** and administer a compound prepared from **rGyal blon gsum** compound, **dza ti**, and **ka ra** (white sugar). The borderline phase of hot disorder begins after the thirteenth day from the onset of the disorder; administer fresh **chang**, meat broth, jaggery, curd, and calcaneus bone soup as verifying agents, progressively increasing the amount to gradually accustom the patient to this agents, and then recommend unrestricted dietary intake. Prepare a compound from **skyu ru ra**, **tsan dan**, **ga bur**, **big pan** ash and **ka ra** (white sugar) and administer it continuously to eliminate the remnant of hot disorder. After elimination, restore the bodily constituents with a suitable diet.

ནད་གཞིའི་རིགས་དང་སྐྱར་ཉེ་བཅོས་པ་ནི།།

Treatments based on the types of disorders are as follows.

རླུང་རིམས་དང་པོ་བྱ་རམ་གོ་སྟོང་ཐང་། །རྩལ་བཅུད་གསུམ་དང་སློ་ཉེས་ཆིག་ཐང་དང་། །བྱི་ཚོར་ག་དུར་སློ་ཉེས་སྒྲ་ཐང་བཏང་།།

For treating **rlung rims** at the initial stage, administer a decoction prepared from **bu ram** and **go snyod**, the three nutritious bones soup, a single-ingredient decoction of **sle tres**, and a decoction prepared from **byi tsher**, **ga dur**, **sle tres** and **sga**.

སློན་ནས་བཟང་དུག་སློ་ཉེས་བིག་པན་ཐལ། །ཀ་རའི་བྱེ་མ་རྩལ་ཁུལ་ལ་བཏང་། །གཏར་བཤལ་ག་བྱར་འདི་ལ་ཉེ་མི་བྱང་། །བསེལ་ཤ་གསར་པ་མར་གསར་ཡོས་ཐུག་བཞེན། །ཚ་བ་ཚུང་ན་ཞག་དགུ་ལོན་པ་དང་། །འདར་བྱའི་ལྷག་ཁུང་ཡིར་བྱའི་ཨན་སྟོང་བཞེག།

After maturation of **rlung rims**, prepare a medicinal powder from **bzang drug** (six superlative medicines), **sle tres**, **big pan** ash and **ka ra** (white sugar), and administer it with bone soup. At this stage, avoid venesection, purgation and **ga bur** compounds, and recommend intake of cool-natured fresh meat, fresh butter and porridge made from roasted grain. When the hot disorder becomes mild and crosses over nine days, apply moxibustion on the nape for treating **dar bu**, and on the first vertebra for treating **yer bu**.

མ་ཐུབ་སྟོག་རྩལ་ལམ་དོན་སྟོང་བ་ན། །རྩ་ཉེ་གུ་གུལ་བྱ་ཉེ་ཨ་ག་བྱ། །སྟོག་ཐལ་བྱར་དཀར་སྐྱར་ལ་རྩལ་ཁུལ་དབུལ། །རྩལ་བཅུད་ཁུང་བར་རྩ་ཉེ་བཏང་ལ་བཏང་། །མ་ཐུབ་གཞུག་རྩུང་ལ་བདུན་སྟོར་བ་བྱ། །དུག་བདུན་ཨན་སྟོང་ལྷག་པའི་ལྷན་སྟོང་བཞེག། །དེ་ལྷར་བཅོས་པས་མ་ཐུབ་སྟོག་རྩུང་ལོག། །རྩ་སྐྱན་རམ་པ་ཚེག་ན་འཆི་བ་ཡིན། །སྒྲ་ལོན་དུན་པ་གསལ་ལ་རྩ་ཤེད་རྒྱལ། །རྩ་དུངས་ལྷེ་སྟོན་རྐང་པའི་དྲོད་རྟེད་ཅིང་། །སྒྲ་བས་སྐམས་འགོག་སླ་རྩ་བ་གསང་ན་འཚོ།།

If the disorder cannot be controlled with the above treatments, and it infiltrates into the life channel causing insanity, prepare a compound from **dza ti**, **gu gul**, **ru rta**, **a ga ru**, **sgog** ash and white **bu ram** (jaggery) and administer it with bone soup. Recommend intake of nutritious bone soup with addition of **dza ti**. If this treatment does not help, administer bone soup prepared from five or seven coccyges and apply moxibustion on the sixth, seventh and first vertebrae, and **ltag pa'i sdud sgo**. If the disorder transforms into **srog 'dzin rlung** disorder due to failure of these treatments and causes a fast pulse and breathlessness, it indicates death. In contrast, if the treatment helps and leads to a clear memory, strong pulse, clear urine, a wet tongue, warm legs, dry and easy removal of nasal discharge and a good hearing power, it indicates a good chance of survival.

མཁྲིས་རིམས་དང་པོ་ཉིག་ཏུ་བྱི་ཚོར་ཐང་། །བྱི་ཚོར་ག་དུར་ཙ་མཁྲིས་སྐྱ་བཟང་དང་། །ཨ་རུ་ག་དུར་ཉིག་ཏུ་སྐྱ་བཟང་བཏང་། །

To treat **mkhris rims** at the initial stage, administer a decoction prepared from **tig ta** and **byi tsher**, a decoction of **byi tsher**, **ga dur**, **rtsa mkhris** and **skra bzang**, and a decoction of **a ru**, **ga dur**, **tig ta** and **skra bzang**.

སློན་ནས་ག་དུར་གི་མི་ཚན་དན་གསུམ། །ཚད་སྟོབས་སྐྱར་ལ་བསིལ་གསུམ་ལི་ག་དུར། །ཉིག་ཏུ་དུག་ཀྱང་གསེར་མེ་བོང་དང་དཀར། །ཉོང་ལེན་བ་ཤ་ག་དང་ཀ་ར་སྐྱར། །ཚ་བ་ཆེ་ལ་བྱང་པར་མིག་ཚུ་སེར། །འབྲས་གསུམ་སྐྱུ་ཙ་ཙ་དུར་བྱིད་ཐང་བཤལ་བྱ། །བྱང་པར་ལེབ་ཚན་སྐྱ་བྲག་འཛག་པ་ལ། །ཚན་དན་མཚོ་ཐལ་དོམ་མཁྲིས་སྐྱར་ལ་བཏང་། །སློན་མའི་བར་དུ་སྐྱ་བ་ལྷ་ཡིས་བསྐྱལ། །སློ་བུ་སྟོད་གཟེར་ལྷང་པ་དམར་བ་ན། །ཚན་དན་དཀར་པོ་གུར་ཀུམ་ཚུ་གང་དང་། །རྒྱ་སྐྱེགས་ཤིང་ཐལ་ཀ་ར་སྐྱར་བྲས་ལ། །ཚོས་ཁྲས་འཕུལ་བཏང་སྟོ་ཙ་ཙུང་ཟད་གཏར། །ལྷང་པ་གཟེར་ན་མུ་འགམ་འབྲུག་ཙ་བསྐྱེགས། །དདལ་བའི་ཙ་ལ་བྲག་རྒྱངས་ཐོན་ཚམ་གཏར། །སྐྱ་ཚི་སྤང་སྟོས་སྐྱར་ཐལ་ཨ་རུ་ར། །ཤུག་པ་སྤང་རྒྱན་དཀར་སྐྱར་མཚོགས་སྟེང་བསྐྱེག། །

After maturation of **mkhris rims**, administer a compound prepared from the three cool medicines, **ga dur**, **gi wam**, **tsan dan**; **ga dur**, **tig ta**, **dug nyung**, **gser me**, **bong nga dkar**, **hong len**, **ba sha ka** and **ka ra** (white sugar), using **ga bur**, **gi wam** and **tsan dan** in accordance with the severity of the hot disorder. In the case of severe hot disorder particularly accompanied by yellowish sclera and urine, perform purgation using a decoction made from **'bras gsum** (the three myrobalan fruits), **lcum rtsa** and **dur byid**. In the case of **leb rgan** accompanied by nosebleeds, administer a compound prepared from **tsan dan**, **mtshe** ash, **dom mkhris** and apply moxibustion five times on the glabella to block the passage of bleeding. If cough, upper back pain and reddish sputum occur, prepare a compound from **tsan dan dkar po**, **gur kum**, **cu gang**, **rgya skyegs** ash and **ka ra** (white sugar), administer it with **tshos** infusion, and perform slight venesection of the viens related to the lungs. If severe pain occurs in the brain, apply moxibustion on the **'khyug rtsa** located in the temporal region, venesect **dpral ba'i rtsa** to release only a small amount of blood steam, and administer a compound prepared from **gla rtsi**, **spang spos**, **phur** ash, **a ru ra**, **shug pa** and **spang rgyan dkar** and apply moxibustion on the bregma.

ཐ་མ་ཕོ་བར་ལམ་དོན་ཐང་བཤལ་བྱ། །དེ་རྗེས་རྩ་ཏི་ཤིང་ཀུན་ཀ་ཀོ་ལ། །བྱར་ཆང་བཏང་ལ་ཚོ་ཁུ་ཆང་འཇམ་
བསྟེན། །དེ་ལྟར་མ་བཙོས་ཕོ་བའི་མེ་ཤི་ནས། །ཁ་ཟས་མི་འཇུ་སྟོང་སྐྱུགས་བྱེད་ན་འཚེ། །གོང་བཞིན་སྣ་ལོན་རྟགས་ཚང་
འཚོ་བར་ངེས། །

Finally, when the disorder descends on the stomach, perform purgation using a decoction, then administer a compound prepared from *dza ti*, *shing kun* and *ka ko la* mixed with *bur chang*, and recommend intake of meat broth and light *chang*. If the disorder is not treated in this way, it will weaken the digestive heat, leading to food indigestion and empty vomiting, and thereby result in death. If the signs of a positive response to treatment as described above appear, it indicates survival.

བད་ཀན་རིམས་ལ་དང་ཕོ་མ་རུ་བཞི། །བྱི་ཚོར་ག་དུར་བ་ཤ་ག་དང་སྒྲ། །ལྷ་སྒྲང་པར་པ་ཏུ་ཡི་སྟེན་ཐང་བཏང་། །སྐྱུང་
བར་བྱ་ཞིང་ནང་རུབ་ཚུ་སྟོལ་བཏང་། །

For treating *bad kan rims* at the initial stage, administer a decoction prepared from *ma nu bzhi*; *byi tsher*, *ga dur*, *ba sha ka*, *sga*, *gla sgang* and *par pa ta* to ripen the disorder, and recommend fasting and drinking boiled water in the morning and evening.

སྟེན་ནས་བཟང་དུག་ཏིག་ཏུ་འབྲས་བུ་གསུམ། །ལྷ་ལྷལ་ག་དུར་ག་ར་སྐྱུར་ལ་བཏང་། །འབྲས་བུ་གསུམ་དང་ཏིག་ཏུ་ཡི་ག་
དུར། །བསྐྱས་ཐང་དོན་མོ་བཏང་ལ་རྩལ་མང་དབྱུང་། །འབྲང་དཀའ་ཚོ་བ་མི་ཆག་བཤལ་གྱིས་སྐྱུང་། །བྱུང་པར་ཚོངས་
བུའི་རིགས་ལ་ར་དཀར་ཕོའི། །ར་རུ་བསྐྱེགས་པའི་གཞོབ་དང་བལ་ཚོ་སྐྱར། །ལུས་ཀུན་བྱུགས་ལ་ག་བྱར་རྩལ་སྟོན་
གསུམ། །ཁོང་དུ་བཏང་ལ་ལྷ་ནས་བ་སྐྱར་དབྱུང་། །ལྷ་འཚོལ་མང་ན་ལྷག་པའི་སྐྱ་མཚམས་བསྐྱེག །སྐྱུགས་སུ་བྱུང་ན་
ཚོགས་པ་དང་ཕོ་བསྐྱེག །ཁ་སྐྱུགས་ག་བྱར་རྩལ་སྟོན་གསུམ་པ་དང་། །རྩ་ཏི་སྐྱུར་བཏང་རྟེན་མཐེལ་མཐེབ་སྟེང་བསྟོ། །དེ་
རྗེས་སྐྱེ་འོག་རྩ་ལ་གཏར་བར་བྱ། །

After maturation of *bad kan rims*, administer a compound prepared from the *bzang drug* (six superlative medicines, *'bras bug sum* (the three myrabalan fruits), *utpal*, *ga dur*, and *ka ra* (white sugar). Administer a warm decoction prepared from *'bras bug sum* (the myrabalan fruits), *tig ta* and *li ga dur* and induce profuse sweating. If the hot disorder cannot be pacified and eliminated with this treatment, evacuate it by purgation. In particular for treating *rmongs bu*, apply a mixture of ash collected from the burnt horns of a white goat and lanolin over the entire body, and administer *Ga bur rgyal blon gsum* compound. After the medicine is digested, eliminate the disorder through perspiration. In the case of disorganized speech, apply moxibustion on the hairline at the nape, and in the case of vomiting, apply moxibustion on the first vertebra. In the case of speech impairment, administer a compound prepared from *Ga bur rgyal blon gsum pa* with addition of *dza ti*, heat the soles of the feet and inferior surface of the big toe, and then, venesect *lche 'og rtsa*.

མཁལ་མར་ལམ་དོན་གཟེ་མ་པི་བི་ལིང་། །བྱ་རམ་བསྐྱུ་ཐང་དྲོན་མོས་མཁལ་ལྷ་སྐྱོ། །དེ་ལྟར་མ་བཅོས་མཁལ་མའི་
བྱངས་ཉམས་ཏེ། །ཀླང་པའི་དྲོད་ཉམས་དབུགས་ཐུང་སྣ་ཚུ་འོང་། །ལྷ་ཙམ་ན་མི་ཐུབ་འཆི་བར་ངེས། །སྣ་ལོན་གོང་གི་
རྟགས་ཚང་འཚོ་བ་ཡིན། །

If the disorder descends on the kidneys, administer a warm decoction prepared from *gze ma*, *pi pi ling* and *bu ram* to appease *rlung* that has infiltrated the kidneys. If the disorder is not treated in this way, it will deteriorate the constituents of the kidneys. As a result, if there is a loss of heat from the legs, short ness of breath, a runny nose, and disappearance of the *bla* pulse, it indicated death. If the signs of a positive response to treatment as described above appear, it indicates survival.

འདུས་རིམས་བཅོས་ཐབས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས། །

The treatment method of *'dus rims* is of two types: general and specific.

སྤྱི་བཅོས་སྤྱི་དང་ཞི་བྱ་གསོ་བ་གསུམ། །

The general treatment involves three techniques: ripening, pacification and bodily restoration.

དང་པོ་སྤྱི་ན་བྱེད་དྲངས་མར་བབས་བ་ཡིས། །ཕོ་བ་དྲོད་ཉམས་ཙམ་ལམ་འགགས་པའི་ཕྱིར། །ཅི་རིགས་སྦྱང་བྱ་ནང་ཅུབ་
ཚུ་སྐོལ་བཏུང་། །འབྲས་སམ་ཡོས་ཐུག་སྤོད་བཅས་ཚ་བ་བཏང་། །བཅའ་སྐྱ་བྱི་ཚོར་པར་བ་ཏྲ་གསུམ་ལ། །ལྷ་སྐྱང་
བཟེབས་ཏེ་བསྐོལ་ཐང་ཚེ་འཇམ་དང་། །སྤེ་ཏེས་ལྷ་སྐྱང་ཙམ་མཁལ་སྐྱ་ཐང་བཏང་། །བད་རྒྱུང་ཆེན་མ་ལུ་བཞི་ཐང་
སྤེ། །བྲག་མཁལ་ཆེན་འབྲས་བུ་གསུམ་ཐང་བཏང་། །ཟས་སྦྱོད་ཚ་གང་གཉིས་སྤང་དྲོ་འཇམ་བསྐྱོན། །

First, when *'dus pa'i rims* descends on the nutritional essence, it causes weak digestive heat and channel obstruction, for which the patient should undertake fasting for a few days and drink boiled water in the morning and evening. Recommend intake of porridge made from rice or roasted grain with addition of condiments. For ripening, administer a lukewarm decoction prepared from *bca' sga*, *byi tsher*, *par pa ta* with addition of *gla sgang*, or a decoction prepared from *sle tres*, *gla sgang*, and *rtsa mkhris*. Administer *Ma nu bzhi thang* if there is *bad kan* and *rlung* dominance, and decoction of *'bras bug sum* (three myrobalan fruits) if there is Blood and *mkhris pa* dominance. Recommend a warm and smooth-natured diet and lifestyle and avoid extremely cold or hot-natured ones.

དེ་ཡི་སྤྱི་ན་རྟགས་རྩལ་གཡོས་སྤུམ་སེར་སངས། །

Signs of a ripened disorder are sweaty odor and disappearance of chills.

དེ་འོག་བར་དུ་ཞི་བས་བཅོས་བྱ་སྤེ། །དེ་ཡང་བཅོས་པའི་དུས་ལ་གསར་རྗེང་གཉིས། །

Therefore, treating the disorder with pacifying medicine involves two stages: acute and chronic.

གསར་དུས་ཉེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཅོས་པ་དང་། །ཚ་བའི་སྟོབས་དང་སྐྱར་ནས་བཅོས་པ་གཉིས། །

During the acute stage the disorder is treated based on dominance of the **nyes pa** and severity of the hot disorder.

ཉེས་པའི་སྟོབས་སྐྱར་རྒྱུ་མཐིམ་བད་ཀན་གསུམ། །ལང་ཤས་ཆེ་བ་སྟོན་ལ་ཞི་བར་བྱ། །ཆ་མཉམ་བད་མཐིམ་རྒྱུ་གསུམ་
རིམ་བས་བཅོས། །རྒྱུ་ལ་སྟེ་ཉེས་མཐིམ་ལ་ཨ་རུ་ར། །བད་ཀན་པི་པི་ལིང་གི་ཆེག་ཐང་བཏང་། །ཆ་མཉམ་པ་ལ་འབྲས་
བུ་གསུམ་ཐང་བསྟེན། །ཟས་སྟོད་སྟེན་དབྱེད་དེ་ཡི་གཉེན་པོར་སྐྱར། །

Treatment based on dominance of **rlung**, **mkhris pa** and **bad kan** involves first pacifying the dominant **nyes pa** and then treating **bad kan**, **mkhris pa** and **rlung** respectively, when these become equal in proportion. Administer a single-ingredient decoction of **sle tres** for treating **rlung**, **a ru ra** for **mkhris pa**, and **pi pi ling** for **bad kan**. If the three **nyes pa** are equal in dominance, administer a decoction prepared from the three myrobalan fruits and apply remedial measures of diet, lifestyle, medicine and external therapies, in accordance with the condition of the disorder.

ཚ་བའི་སྟོབས་དང་སྐྱར་ཉེ་བཅོས་པ་ནི། །ཡུལ་དུས་ན་ཚོད་ནད་ཁམས་ཟས་སྟོད་ཀྱིས། །ཚ་སྟོབས་ཆེ་ཚུང་གཉིས་སུ་
འགྱུར་བའི་བྱིས། །

In treatment based on the severity of the hot disorder, factors such as place, season, age, nature of the disorder, diet and lifestyle categorize the hot disorder into two types: severe or mild.

སྟོབས་ཆེ་སྟེན་དུས་བསྐྱེད་པའི་ལོང་མེད་པས། །ཞག་གཅིག་སྐྱུང་བྱས་ནང་པར་གསར་ཤ་བྱིན། །དེ་ཡི་ནང་པར་གསེར་
ཕུང་སྐྱགས་ཀྱིས་དང་། །སྐྱགས་བྱས་ནང་པར་རོང་ལེན་བཤལ་གྱིས་སྐྱར། །དེ་ཡིས་ཕོ་བའི་བད་མཐིམ་བསལ་བྱས་ལ། །ག་
བུར་རྒྱལ་སྟོན་གསུམ་ལྗང་བདུན་པ་འཕ། །རིན་ཆེན་ཞགས་པ་ལུས་བྱངས་ཚ་སྟོབས་སྐྱར། །སྐྱབས་སུ་སྟེན་བཏང་རྗེས་ལ་
ཚད་ལམ་བསལ། །སྟོད་ཚད་ཆེ་ན་མངར་བའི་སྟེན་གྱིས་སྐྱར། །སྟོད་གཟེར་ལུང་པ་དམར་སེར་གནས་སྐྱར་གཏར། །ཚ་
བའི་རྒྱངས་གདོན་ཁྲག་བོངས་ཆེར་མི་རུང་། །

As there is no time to wait for maturation in the case of severe disorder, recommend fasting for a day and intake of fresh meat the very next morning. Perform an emesis made from **gser phud** the next morning and purgation made from **hong len** the very next morning to evacuate **bad kan** and **mkhris pa** from the stomach. Administer **ga bur**, **rGyal blon gsum pa**, **Inga**, **bdun pa** compound, or **Rin chen shgas pa** occasionally, based on the condition of the bodily constituents and the severity of the disorder. Thereafter, evacuate the hot disorder through perspiration. In the case of severe hot disorders of the vessel organs, evacuate the disorder using sweet medicines. If there is upper back pain and discharge of reddish yellow sputum, venesect the

veins related to the affected area slightly, just to release the steam of the hot disorder, without drawing much blood.

སྟོབས་རྒྱུད་བྱ་གྱི་སྦྱིར་པ་པ་རྟོ་ལ། རྟོང་ལེན་སྦྱོན་ཤིང་སླ་སྦྱང་འབྲས་བུ་གསུམ། །བསྐྱོལ་གྲང་བཏང་རྗེས་གཙོ་བོ་བརྒྱད་པ་ལ། །སླ་སྦྱང་པར་པ་ཏ་དང་དུག་མོ་ཉུང་། །པ་རྟོ་ལ་དང་ཚ་མཁྲིས་བསྐྱན་ལ་བཏང་། །

In the case of mild hot disorder, administer a cold decoction prepared from *bya kri*, *skyer pa*, *pa to la*, *hong len*, *sgron shing*, *gla sgang* and *'bras bug sum* (three myrobalan fruits) followed by *gTso bo brgyad pa* compound with addition of *gla sgang*, *par pa ta*, *dug mo nying*, *pa to la* and *rtsa mkhris*.

ཟླ་གཅིག་པར་འདས་རིམས་རྙིང་ཚ་བ་རྣམས། །སློ་རྟེས་པི་པི་ལིང་དང་འབྲས་བུ་གསུམ། །ཐང་མང་བཏང་རྗེས་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་སྦྱར། །སྐབས་སུ་རྩལ་དབྱུང་མིག་ཚུ་མེར་ན་སྦྱང་། །

To treat a chronic disorder that has persisted for more than a month, prepare a decoction from *sle tres*, *pi pi ling* and *'bras bug sum* (three myrobalan fruits) and administer *rDzes nyi shu rtsa lnga* compound. Induce sweating occasionally and perform purgation if the sclera and urine are yellowish in color.

བཤང་གཅི་ཕྱེན་འགགས་པ་ལ་བྱ་གྱི་དང་། །གཟེ་མ་འོ་མ་བྱར་རྙིང་བསྐྱོལ་བ་པམ། །མདོག་སྦྲོ་ཤ་སྐམ་དང་ག་བདེ་བ་ན། །ཚ་བ་ཕྱི་རུ་བྱེར་བས་ཚུ་ལྷག་པམ། །ཚ་ཁིད་ན་འབྲེང་ལྷི་ན་ཅུང་ཟད་གཏར། །ཚོགས་གཞི་རུས་པ་ན་སྦྱངས་ཚུ་ལུམས་བྱ། །རིམས་རྗེས་སྤྲ་ཚ་སྦྱངས་ན་གང་ཉི་གཏར། །གུར་གུམ་ཀ་ར་མར་གསར་སྤྲ་སྤོན་བཏང་། །བྲག་ལྷན་སྦྱག་ཤ་རྟོང་ལེན་དྲི་ཚུ་བྱུག། །ཀོ་ལེར་ན་ཞིང་གཟེར་ན་ཚོན་དུགས་བྱ། །ཤེད་མེད་སྦྱང་ཚད་སྦྱེས་ན་སྦྱང་འདྲན་བཏང་། །བྱངས་ཟད་རོ་སྦྱང་དོད་བྲལ་འཇམ་རྩི་བྱ། །སྟོབས་མེད་གཏིང་ཚད་མ་ཐོན་རྒྱུད་སྦྱེས་ན། །ཏིག་ཏེ་སྤོན་མར་སྦྱང་རྩི་སྦྱར་ལ་བཞེན། །མདོར་ན་ཚ་བ་ནད་བྱངས་གུན་འབྲེལ་ཕྱིར། །ཐོར་བུ་སྤྲ་ཚོགས་མ་དེས་འབྱུང་བས་ན། །ཚ་བ་སྦྱི་དང་འབྲུལ་ཏེ་ནད་སྤྲ་བས་ལ། །

A decoction prepared by boiling *bya kri*, *gze ma*, milk and aged jaggery is effective for treating obstruction of the feces, urine or flatus. Sprinkling water over the body is effective against a bluish complexion, weight loss and a good appetite as these are caused by spread of the hot disorder over the external part of the body. Slightly venesect veins that are painful and heavy, and perform a medical bath if pain and sweating occur in the joints and bones. In the case of swelling of the nasal root after *rims*, apply venesection on the nearest point, introduce nasal medication prepared from *gur kum*, *ka ra* (white sugar) and fresh butter, and apply the mixture of *brag zhun*, *stag sha*, *hong len* and urine. Use compresses made from *tshan* if there is unlocalized pain. Perform an enema to treat a weak body and the development of hot disorder in the lower part of the body, and use a mild enema to treat depleted bodily constituents and loss of heat from the lower part of the body. Administer *tig ta* medicinal butter with addition of *sbrang rtsi* (honey) to treat weak bodily strength, a deep-rooted hot disorder that cannot be eliminated, and the development of *rlung*. In a nutshell, as a hot disorder remains associated with the bodily constituents, there will be an indefinite number of miscellaneous disorders.

Treat these disorders by appropriately applying the therapeutic principles for general hot disorders.

ཐ་མ་རི་ཐང་མཚམས་སུ་བྱུངས་གསོ་སྟེ། །འདུས་རིམས་ཡིན་སྱིར་ངེས་མེད་འབྲུལ་སོ་ཆེ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་ལ་
བས་རིམ་གྱིས་སློང། །འདྲར་སྣང་སློ་བྱིད་འཕྲང་ལ་མ་ཤོར་གཅེས། །

During the last phase, the borderline of hot disorder, restore the bodily constituents. As this **rimis** is a combination of many disorders, it can lead to a greater chance of misdiagnosis. Therefore, examine thoroughly and recommend gradual intake of a diet without further restrictions. Be particularly attentive, so as not to become confused and misled by the similarity of the disorders.

དེ་ནས་འདུས་རིམས་བྱེ་བྲག་གསོ་བ་ནི། །རྒྱན་རིམས་པ་རྟོལ་(དུག་ཉུང་རྟོང་ལེན་)གསུམ་པའི་ཐང་བཏང་ཞིང་། །ལྷུང་
པར་བད་ཀན་ཤས་ཆེ་སྟེག་ཅིང་སྐྱུག་མི་འཇུ་ཡི་ག་འགགས་ན་(སོ་ཆ་རྒྱམ་ཚྲི་)སྐྱུགས་ཀྱིས་དྲོང་། །མཁྱིས་བབས་མེག་
རྒྱ་སེར་ན་(དུར་བྱིད་རྒྱན་འབྲུམ་ཨི་རྩ་བཞི་ཐང་)བཤམ་གྱིས་སྦྱང་། །མིན་ཁྲོས་ཕོ་བར་བྱག་ལ་(གོ་བྱེས་བྱ་རམ་རིལ་བྱ་)
སྦྱར་བ་བསད། །

After a general treatment , the treatments for specific types of **'dus rims** are as follows: to treat **rgyun rims**, administer a decoction of **Pa to la gsum pa** comprised of **pa to la**, **dug mo nyung** and **hong len**.specifically, in the case of **bad kan** dominance accompanied by belching, vomiting, indigestion and loss of appetite, evacuate the disorder by emesis using a preparation of **so cha** and **rgyam tshwa**. To treat **rgyun rims** that has descended on **mkhris pa**, causing yellowish sclera and urine, perform purgation using a preparation of **dur byed** and **rgun 'brum** and **Indra bzhi thang**. In the case of abdominal cramps caused by agigated **srin**, eliminate it with a pill prepared from **go byes** with **bu ram** (jaggery).

རྟག་པའི་རིམས་ལ་རྟོང་ལེན་(པ་རྟོ་ལ་སྐྱ་སྣང་བ་སྦྱ་པ་ཏྲ་)ལྷ་པ་སྦྱར། །ཤར་བབས་རྩ་ལ་ཅི་རན་རིགས་པས་གཏར། །

To treat **rtag pa'i rims**, administer **Hong len lnga pa** compound, comprised from **hong len**, **pa to la**, **gla sgang**, **ba spru** and **pa tra**, and wisely venesect appropriate veins related to the location of the disorder.

ཉིན་གཅིག་པ་ལ་སྐྱ་སྣང་(པ་རྟོ་ལ་འབྲས་གསུམ་ནིམ་པ་དུག་ཉུང་རྒྱན་འབྲུམ་)བརྒྱད་པ་བཏང་། །ཤཚོ་བོ་རྩལ་མང་
དབྱུང་ཞིང་རྒྱ་ལྷག་བྲ། །

For treating **nyin gchig pa rims**, administer **Gla sgang brgyad** compound, comprised of **gla sgang**, **pa to la**, **'bras bu gsum** (three myrabalan fruits), **nim pa**, **dug nyung** and **rgun 'brum**; primarily induce profuse sweating and sprinkle water over the body.

ཉིན་གསུམ་པ་ལ་བཅའ་སྐྱོ་(ཚན་དན་ཉིག་ཏུ་སློ་ཏེས་)བཞི་ཐང་བཏང་། ཁྱེ་རུག་སློས་དཀར་ཡུང་སྐྱེར་(བྲག་ལུག་རུག་
རྒྱུ་བོང་ང་འབྲས་གསུམ་བཟུ་པ་སྐྱེང་དང་)སྐྱེར་ལ་བྱེན། །

To treat *nyin gsum pa rims*, administer *bCha' sga bzhi thang*, comprised of *bcha ga*, *tsan dan*, *tig ta* and *sle tres*, and *Bye rug bchu pa* compound prepared from *bye rug*, *spas dkar*, *yung ba*, *skyer pa*, *brag zhun*, *dug nyung*, *bong nga*, *'bras gsum* (three myrobalan fruits) and *sbrang rtsi* (honey).

ཉིན་བཞི་པ་ལ་སློ་ཏེས་(སློ་སྐང་སྐྱེ་རུ་)གསུམ་ཐང་བཏང་། སློ་ཏེས་བྲག་ལུག་སྐྱེར་བྱུགས་མཁན་ཚུས་བཟ། རུ་རྟ་ཨ་རུ་
འོ་མའི་འཇམ་ཚེ་བྱ། ཚེགས་པ་ལ་བྱེ་རུག་གཟེར་གང་ཆེ་བསྐྱེ། །

For treating *nyen bzhi pa rims*, administer *sLe tres gsum thang*, comprised of *sle tres*, *gla sgang* and *skyu ru ra*, apply the mixture of *sle tres* and *brag zhun*, sprinkle *mKhan pa* infusion, and apply a mild enema made from *ru rta*, *a ru ra* and milk. In case of severe pain due to opening of the joints, apply moxibustion on the most painful site.

ལྷན་པར་བབས་ན་སྐྱ་བཤལ་བཏང་བ་འཇ། རྒྱ་ཚན་སྐྱ་རིལ་དུགས་བྱ་ནང་རྩ་སྐྱང་། རྗེས་ལ་རྩ་བ་འབྲས་བུའི་སྐྱན་
མར་སྐྱེར། རྒྱན་ལ་པ་རྟོ་ལ་དང་བུ་ཚེ་ཤེལ། རྐྱང་ཤིང་མངར་ཨ་རུ་ར་དང་ལ། པ་རྟོ་ལ་ལྷ་འདིའི་ཐང་བྱེ་གང་རིགས་
པན། རིམས་གང་ཅིས་ཀྱང་ཚ་བ་མི་ཆག་ན། འཚོ་དཀའ་ལག་པའི་རྩ་ལ་ལན་འགའ་གཏར། ཉིན་གཅིག་མི་གཏར་བཞི་
པོ་རང་རང་སྐྱ། རགཏར་བས་རིམས་ཀྱི་ཚ་བ་རྩད་ནས་འདོན། རྒྱན་ལ་རི་ཐང་མཚམས་སུ་གཟབ་པ་གཅིས། །

If the disorder descends on the brain, perform nasal cleansing therapy, recommend bathing in hot spring, or use compresses made from musk deer droppings, followed by channel cleansing therapy. Thereafter, administer a medicinal butter prepared from the root medicines and *a ru ra*. *Pa to la Inga pa* compound, when prepared as a decoction or medical powder, is beneficial against all *rims*. In any *rims* disorder, if the hot disorder does not subside despite the use of each and every type of medication, it indicated difficult survival; therefore, venesect veins in the hand several times. Do not apply venesection to treat *nyin gchig rims*; rather, venesecting viens related to the other *gyun rims* helps to uproot the hot disorder. It is important to pay particular attention to the borderline stages in all cases of *rims*.

གཏུན་རིམས་བཅོས་ཐབས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས། །

The treatment method of *gnyan rims* is of two types: general and specific.

སྤྱི་བཅོས་དང་པོ་རྩ་ཡི་འགྲོས་འཕྲང་བཟུམ། རགཉིས་པ་གཏུན་པོ་སྐྱེར་བས་བསད་པ་དང་། རགསུམ་པས་རོ་དབྱུང་བཞི་
པས་ནད་ལྷག་བསལ། །

The general treatment involves four steps: first, blocking the passage of an infiltrating disorder; second, pacifying the disorder with appropriate remedies; third, eliminating the disorder; and fourth, eliminating the remnant of the disorder.

དང་པོ་རྩ་ཡི་འབྲོས་འཕྲང་བསྐྱུ་བ་ནི། མི་དོན་མཁྲིས་པ་སྒྲ་རྩི་བོང་ང་དཀར། རྒྱ་རྩུ་ཚོས་སྐྱུན་བྲག་ལྷན་ལྷང་བ་
ནམས། ལོ་བརྒྱད་རྩུ་ལ་སྐྱུངས་ལ་ལོང་དུ་བཏང་། རྩིན་བྱེད་ཐང་དང་ལྷག་པ་སྐྱུད་པར་ཤིས། རྒྱུད་རྩོ་མཚོགས་མ་རྩུག་
པ་བརྩུ་གསུམ་པ། རྒྱང་ལོང་འཕར་རྩུ་སྐྱ་བ་བཞི་ལྷས་མནན། དེས་ནི་རྩ་ཡི་འབྲོས་འཕྲང་འགོགས་པར་བྱེད། །

First, to block the passage of an infiltrating disorder, infuse *dom mkhris*, *gla rtsi*, *bong nga dkar po*, *rgu drus*, *chos sman*, *brag zhun* and *yung ba* in the urine of an eight-year-old child, and administer it alternating with a ripening decoction. Apply moxibustion on *sdud sgo*, the bregma, the sixth and thirteenth vertebrae, and *nang long 'phar rtsa* four or five times to block the passage of channels.

གཉེན་པོ་འཛིན་པ་བོང་ངའི་མེ་ཏྲག་དང་། རྩིན་དུག་ཨ་རུ་ཤ་ཚེན་ཆ་ཡིས་བསྐྱེད། དྲི་རྒྱུའི་རིལ་བུ་སྐྱུན་ཚམ་བེངས་
འགའ་བཏང་། རྩི་རྩུ་ལྱེ་ཚང་ཆེན་གསོད་པའི་ཏྲགས། །

To pacify the disorder with appropriate remedies, prepare pea-sized pills by adding *'dzin pa*, *bong nga'i me tog*, *lhog dug*, *a ru ra* and *sha chen* in an increasing manner and administer it several times. When the hot disorder pacifies, it will manifest as a heave body, sweating, and high fever.

གཟེར་བཤལ་རོ་དབྱུང་མ་བེབས་བསྐྱར་ལ་སྐྱུང་། བསྐྱར་ཡང་མི་འཇུག་སོག་རྒྱུད་ཉམས་ཏེ་འཆི། ལེགས་འཇུ་མདོག་
སེར་དྲི་ཆེ་རོ་ཐོན་ཏྲགས། མཁྲིས་པ་ཐོན་རྒྱུང་མིག་སེར་བསྐྱར་ལ་བཏང་། འབྲུངས་ན་མིག་སྩིན་འཕལ་ལ་དཀར་པོར་
འགྲོ། །

If *gZer pa shal* * compound fails to eliminatethe disorder, repeat the administration to evacuate the disorder. If the disorder cannot be eliminated despite repeating therapy, there will be deterioration of *srog 'dzin rlung* resulting in death. If evacuation comes out in a strong force and in yellow in color and foul smelling, it indicates that disorder has been eliminated. In the case of yellowish eyes due to insufficient evacuation of *mkhris pa*, repeat the remedies. When the disorder is evacuated, the sclera turns white immediately.

*) *gZer pa shal* compound is described in the chapter on disturbed hot disorder

བྱེ་མ་གེ་ལྷོ་གུར་གུམ་རུག་མོ་ལྷང་། རྒྱོང་ལེན་ཏིག་ཏྲ་སྐྱེར་ཤུན་བོང་ང་དཀར། གྱི་སྐྱེ་གུ་གུམ་རྩུ་མ་རྩི་ལྷོ་ལྷོ། འིབ་
བཏགས་རུས་བཞིར་རྩུ་ལ་སྐྱུངས་ཚང་ལྷག་འཛོམས། རྩི་ལང་ག་བུར་སོག་རྒྱུད་སོག་བྱེར་སྐྱུང་། གཉེན་པོ་མེད་པར་
གཏར་དང་དཀར་མངར་སྐྱང་། འབྲས་ལུག་ཡོས་ལུག་བསྐོལ་གང་རྩུ་གོག་བཏང་། །

Medicinal powder prepared by grinding *gi wam*, *gur kum*, *dug mo nyung*, *hong len*, *tig ta*, *skyer shun*, *bong nga dkar*, *kyi ice*, *gu gul*, *lcum rtsa* and *sgro pushpa* into fine powder, when water four times a day, eliminates the remnants of hot disorders. Even though the disorder is hot in nature, avoid *ga bur* as it adversely affects *srog 'dzin rlung*. If the infection remains untreated,

avoid venesection, dairy products and sweet foods, while recommending intake of rice and roasted grain porridges in a cold state, as well as plain soup.

བྱེ་བྲག་གར་བབས་ནད་ཀྱི་དམིགས་བརྟགས་ལ། མགོར་བབས་དྲོམ་མཁྲིས་གངས་ཐིགས་གི་མི་དང་། ཞུ་བྲག་བོང་ང་
ཀར་སྐྱར་ལ་བཏང་། མཚོགས་མ་སྐྱད་སྒོ་སྐྱར་འགམ་མེ་ཡིས་མནན། ལྷ་ལྷག་འཇོག་ན་སྐྱར་གུམ་དྲོམ་མཁྲིས་
དང་། མཚོ་ཐལ་སྒྲ་ལོ་སྐྱད་དཀར་གྱི་ལྷེ་བ། རྩོད་ལྷོ་མེར་པོ་ཀར་སྐྱར་ལ་བཏང་། རྩོར་བབས་ཚན་དན་གུར་གུམ་རྩོ
གང་དང་། རྩོར་ཤུན་ཤིང་མངར་བོང་ང་དཀར་པོ་དང་། ཀར་སྐྱར་བཏང་བྲག་འགོ་རྩོད་ཀ་གཏར། མཁལ་བབས་སྐྱ
ཚི་གུར་གུམ་སྐྱག་སྐྱལ་དང་། རྩོར་ཤུན་བྲག་ལྷན་ཉི་དགའ་ཨ་རུ་ར། ཤུག་ཚེར་སྐྱར་བཏང་བཅུ་བཞི་ཙ་ནག་བསྐྱེག་ཤོ
བར་བབས་ལ་སྐྱེ་དང་ལྷན་པར་གཉིས། རྩོ་རུ་ཕོ་བར་བབས་པའི་རིམས་རྣམས་ལ། ཤུག་རིལ་ཐལ་བ་དྲོམ་མཁྲིས་སྐྱར་
བ་བསྐྱེགས། རྩོ་ཚི་དུག་ལྷན་བཅོད་དང་ལི་ག་དུས། དྲོམ་མཁྲིས་བོང་དཀར་སྐྱར་པའི་བར་ཤུན་སྐྱར། ལྷན་པར་གཉན་
ཤས་ཚེ་ན་བསད་རྩིས་སྐྱད། ཤུག་རིལ་སྐྱད་དཀར་ཉོང་ལེན་དེ་བ་བཞི། རྩོར་བ་རེ་རེ་ཕོ་ཕོར་བསྐྱེགས་ཐལ་བ། དམར་
ཐལ་བ་རྩུས་འདམ་བཏགས་བྲས་པའི་ལྷོ། ཀར་སས་ཁ་སྐྱོན་རིམས་ཚད་གུན་ལ་བསྐྱེགས། ལྷན་པར་འདུས་རིམས་རིམས་
སྐྱོན་ཏེ་ཏེ་ཉོ། ལཱ་ཉན་རིམས་ཕོ་བར་བབས་པའི་བདུད་རྩི་ཡིན། །

As to specific treatments, examine the point of pain where the disorder intrudes. When the disorder intrudes on the head, administer a compound prepared from *dom mkhris*, *gangs thigs*, *gi wam*, *a byag* and *bong nga* mixed with *ka ra* (white sugar), and apply moxibustion on *sdud sgo*, the bregma, and the mandible. In case of nosebleeds administer a compound of *gur kum*, *dom mkhris*, *mtshe* ash, *snya lo*, *srad sgo*, *kyi lce* and *rdo dreg ser po*, mixed with *ka ra* (white sugar). When the disorder intrudes on the lungs, administer a compound frjm *tsan dan*, *gur kum*, *cu gang*, *skyer shun*, *shing mngar*, *bong nga dkar*, mixed with *ka ra* (white sugar)and venesect *drug 'go* and *snod ka*. When the disorder intrudes on the kidneys, administer a compound prepared from *gla rtsi*, *gur kum*, *sug smel*, *skyer shun*, *drag zhun*, *nyi dga*, *a ru ra* and *shug tsher sbyar*, and apply moxibustion on the fourteenth vertebra and *rtsa nag*. Treatment for intrusion of the disorder in the stomach is of two types: general and specific. For general treatments, administer a compound from *phag ril* ash and *dom mkhris*, and a compound from *gla rtsi*, *dug mo nyung*, *btsod*, *li ga dur*, *dom mkhris*, *bong dkar*, *skyer pa'i bar shun*. For specific treatments, treat and evacuate the disorder when it is dominated by infection. Prepare a medicinal powder by burning a handful of each of four ingredients – *phag ril*, *srad dkar*, *hong len* and *de ba* – sepsrately; then knead the ash with urine from a reddish cow with white spots and add *ka ra* (white sugar) as a taste enhancer. This medical powder is recommended for treating all types of *rimis*, and particularly acts as a nectar against intrusion of *'dus rims* such as *rimis smyon tre tre ho* in the stomach.

མཁྲིས་ལྷལ་རྐྱང་གིས་ཕྱོགས་ལ་ཁ་རུ་ཚོ། རྩོ་ཏེ་ཐང་དང་ལུར་རྐྱང་བསྐྱེབས་ལ་བཏང་། ལག་ལུར་ནག་པོ་ཚད་དུ་སྐྱར་བ་
བསྐྱེགས། མཚོགས་རྩོ་བྲག་སྐྱེག་སྐྱེག་ཟས་མི་འཇུ། རྩོམ་ཚུ་བཞི་ཐང་བཏང་ཞིང་(ཨ་རུ་སྐྱེམ་རྩོ་པི་ལིང་གསེར་མེའི་)ཐང་
བཤལ་བྲ། རྩོ་མར་བབས་ནད་དང་པོ་བཤལ་བཏང་ལ། དེ་རྩིས་གཉིན་པོ་ཕྱོག་རུས་རྩོ་དུས་དང་། རྩོ་ཚི་ཚོས་སྐྱན་བོང་ང་
དཀར་པོ་དང་། རྩོ་ཚི་དུ་རྩོར་སྐྱར་ལ་བཏང་བར་བྲ། །

When **rlung** occupies the location of **mkhris pa**, administer a decoction prepared from **kha ru tshwa** and **dza ti** with addition of **bur chung**. Administration of a compounding prepared by mixing **ga bur nag po** with **chang** is recommended. To treat belching, vomiting, and digestion problems caused by **ma zhu**, administer **rGyam tshwa bzhi thang** and perform purgation with a decoction prepared from **a ru ra**, **lcum rtsa**, **pi pi ling** and **gser gyi me thog**. For treating intrusion of the disorder in the small intestine, first perform purgation and then administer a compound prepared from **thog rus**, **rgu drus**, **gla rtsi**, **chos sman**, **bong nga dkar po**, **chu rtsa** and urine.

རིམས་ཚད་དང་པོ་མ་སྒྲིན་སྒྲན་གསན་འབེབས། །བར་དུ་ཚ་བ་སྒྲིན་རྒྱས་གཞི་ལ་གཞོན། །ཐ་མར་གཞུག་རྒྱན་ཐོར་བུའི་
ཞབས་ཏོག་བྱེད། །དེ་ཕྱིར་ཐོར་བུ་ནད་ཀྱི་བསལ་ཐབས་གཅེས། །རིགས་པས་ཚ་བ་སྒྲི་དང་འཕྲུལ་ཏེ་བཅོས། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

In all cases of contagious disorders, first ripen the unripened disorder as if you were inviting a guest. Then, suppress the ripened and fully developed disorder completely, like setting the guest, and finally, treat the additional miscellaneous disorders very carefully, like rendering service to the guest. It is important that the additional miscellaneous disorders be treated wisely with reference to treatments described in the chapter on general hot disorders.” Thus it was said.

བདུད་ཚི་སྒྲིང་པོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་གསང་བ་མན་ངག་གི་རྒྱུད་ལས་རིམས་ཀྱི་ཚ་བ་བལ་ནད་བཅོས་པའི་ལཱ་སྒྲེ་ཉི་ཤུ་
རྩ་གསུམ་པའོ། །

This is the twenty-third chapter, the “Treatment of **bal nad**”, a **rimis** disorder, from the Secret Quintessential Instructions on the Eight Branches of the Ambrosia Essence Tantra.

Обработка англ текста – Елена Ширшова март 2020